

William Shakespeare
OTHELLO, MOURENÍN BENÁTSKÝ
Přeložil J.B. Malý
Tisk Jaroslava Pospíšila

Osoby.

Vévoda Benátský

Brabantio, senator

Dva jiní **senatorové**

Graciano, Brabantiův bratr

Lodoviko, Brabantiův synovec

Othello, mouřenín

Kassio, jeho zástupník

Jago, jeho praporečník

Roderigo, Benátský šlechtic

Montano, náměstek Cyperský

Šásek, Othellův sloužící

Hlasatel

Desdemona, Brabantiova dcera

Emilie, Jagova manželka

Bianka

Důstojníci, šlechticové, poslové, hudci, plavci, sloužící atd.

Děje se z počátku v Benátkách, od druhého jednání pak v Cypru.

Jednání první.

Výjev první.

Ulice v Benátkách.

Roderigo a Jago.

Roderigo. Spoř slov a tich buď! – Velice mi líto
jest na tebe, jenž měšcem mým jsi vládl,
tak jak by tvůj, žes věděl o věci.

Jago. Jen pak mě poslyšte! nechť čertův jsem,
připadlo-li mně něco na mysl.

Roderigo. Tys pravil, že ho nenávidíš na smrt.

Jago. Nechť šelmou sluji, tomu-li tak není.

Tří města toho velmoži až k zemi
se před ním klaněli, by učinil
mne zástupníkem svým, a věruť já
jsem hoden toho místa, nebť se znám.
Než on (vždyť víte, že svou hlavu má),
on vyhýbal se, čině výtočky
a okolky, a nadmutými řečmi
o válce hradil se, až na konec
jim odřekl.

Již prý jsem, pravil ku příznivcům mým,
si důstojníka zvolil. – A kdo jest ten?
Převelký v skutku arithmetik,us,
kys' Florenčan, jakýsi Michal Kassio,

chlap téměř přikutý ke sličné ženě,
jenž nikdy zástup neved' do pole,
o vojenském pak řádu tolik ví,
co každá přadlena, leč co má z knih,
a o čem naši rádňi v talárech
rozprávět umějí tak mistrovsky
jak on; jen pouhý tlach bez zkušenosti
jest jeho vojenství. – Ten zvolen jest;
a já, který jsem před očima jeho
dal důkaz v Cypru, Rhodosu a jinde,
na půdě křesťanské a pohanské,
já musím utřít hubu, a ten penízkář,
ten počítálek zástupníkem jest,
já pak – ó slítujiž se toho Bože!
jsem praporečník Jeho Mouřenínstva.

Roderigo. Radš katem jeho byl bych, při sám Bůh!

Jago. Tu není pomoci, toť kletba služby;
povýšení přichází podle přízně,
ne podle řádu starého, kde druhý
vystřídá prvního. Sám rozhodněte,
zavázán-li jsem slušností a právem,
bych vůdce miloval.

Roderigo. Tož nesluž mu.

Jago. Nemějte starosti, mne poutá k němu
jen prospěch můj. Nemůž' být každý pánem,
a není' každý pán obsloužen věrně.
Mnohýť ve světě služný kluk ohýbá
před pánem kolena, zamilován
v své otroctví, a v službě setrvá,
tak jako osel slouže o svou píci,
až k starosti jej z domu vypovědí.
Tak věrným bláznům výprask. – Jsoutě jiní,
jichž chování a pohled věrnost věští,
však srdce mají jenom pro sebe.
Ti pouze na oko svým pánům slouží,
při nichžto tyjí, a když v suše jsou,
jen sebe poslouchají. Ti přec mají život,
a takovým i já se chlubím být.

Neb přáteli,

tak jisto, jako že jste Roderigo,

kdybych byl mouřenín, nebyl bych Jago.¹<TRN>¹ Smysl těch slov jest ten:
Kdybych měl tolik bohactví jako Othello, nevyhledával bych,
jako nyní, křivých cest k jeho dosažení; poněvadž ale moje
lakotnost silnější jest než mé svědomí, tedy buď ubezpečen,
že v své službě více nevyhledávám vlastního prospěchu než
pánova.

Pozn. česk. překl. </TRN>

Když sloužím jemu, sloužím sobě jen;
ne z lásky snad anebo povinnosti,
jak Bůh můj svědek, jenom na oko

a pro svůj prospěch! Jest-li že
mé chování kdy zradí povahu
a pravý způsob mého srdce, vstrčím
své srdce na rukáv, by klofaly
je kavky. – Nejsmeť já co jsem.²<TRN>² t. nejsem, jakým se stavím.
</TRN>

Roderigo. Jakého štěstí dojde tlustopysk ten,
zdaří-li se mu to!

Jago. Zatřeste otcem
jejím a zbud'ťe ho, nepusťte více,
radost mu otravte a po městě
rozneste jej, poštvěte příbuzné;
pod lahodným-li žije nebem, trapte
jej mouchami, a pakli radost mu
jest radostí, přiměste tolik muk,
by barvu změnila.

Roderigo. Zde otcův dům, já hlasně zavolám.

Jago. Jen hodně hrozným, pronikavým hlasem,
úzkosti plným, jako v tiché noci
když v velkém městě oheň vypukne.

Roderigo. Vzhůru, Brabantio, vzhůru, vzácný pane!

Jago. Brabantio, hej, vstaňte! zloději!
Svou dceru strážte, dům svůj, měšec strážte!
Zloději, zloději!

Brabantio (*u okna*). Co znamená ten hrůzy plný křik?
Co jest?

Roderigo. Jest, pane, dům váš všecken pohromadě?

Jago. Jsou dvéře vaše dobře zavřeny?

Brabantio. Nač ty otázky?

Jago. Že jste oloupen –
Ó hanba! vezměte svůj plášť, neb ztratil jste
půl duše; právě starý černý kozel
vám przní bílou ovci. Vzhůru, vstaňte,
vyplašte zvonem chrápající město,
sic učiní vás ďábel panem dědem!
Hej vzhůru dím!

Brabantio. Což rozumu jsi pozbyl?

Roderigo. Můj vzácný pane, neznáte můj hlas?

Brabantio. Neznám, kdož jsi?

Roderigo. Mé jméno jest Rodrigo.

Brabantio. Tím hůře, já ti neporoučel stříci
má vrata, bez obalu řekl jsem ti,
že pro tě není dcera má, a nyní
přes míru najed' se a nachlastav
přicházíš v bujnosti mně vzdorovat
a vytrhovat ze sna.

Roderigo. Pane, pane.

Brabantio. Však jist bud', že mám moc i dobrou chuť,
ti odplatit.

Roderigo. Jen ticho, milý pane.

Brabantio. Co mluvíš o loupeži? toť Benátky,
a dům můj není stodola.

Roderigo. Ó vzácný pane,
vždyť k vám přicházím s dobrým míněním.

Jago. V skutku, pane, vy jste jeden z těch, jenž nechťi sloužiti Bohu, a kdyby jim to i čert poroučel. Poněvadž přicházíme, abychom vám službu prokázali, máte nás za taškáře. Tedy chcete dáti svou dceru barbarskému hřebci? chcete, aby vaši vnukové na vás řehtali? chcete poštovní valachy za strýce a kobyly za tetky?

Brabantio. Kdožpak jsi ty, ty nestydatá hubo?

Jago. Já jsem někdo, pane, jenž vám přichází povědít, že dcera vaše a mouřenín právě chtějí představovati zvíře se dvěma hřbety.

Brabantio. Tys kluk.

Jago. Vy senator.

Brabantio. Ty mi se zodpovíš, tě znám, Rodrigo.

Roderigo. Já za vše stojím. Jestli vaše moudrost,

jak skoro zdá se k tomu svolila,
by krásná vaše dcera v tuto dobu
půlnoční, bez dozoru ani lepšího
ni horšího, než zákupného jen
taškáře člunaře, vydána byla
chlipnému mouřenínu, to-li víte
a dal-li jste své k tomu požehnání:
pak velmi hrubě jsme vás urazili.
Nevíte-li to však, toť zdvořile
se přiznejte, že bez práva jste lál.
Nemněte, že bych prost vši zdvořilosti
snad tropil žerty s vámi, vzácný pane,
i opakují, svolení-li svého
jste nedal, těžce vaše dcera věru
se prohřešila, krásu, povinnost,
svůj vtip i bohatství své uvážíc
na divokého chlapa poběhlíka,
jenž dneska zde a zítra jinde jest.
Teď jen se podívejte. Jest-li že
jest ve své komnatě, ba v domě jen,
vypusťte na mne přísnost zákona,
že jsem vás oklamal.

Brabantio. Rozkřeste oheň, hej!

A svíčku sem! probud'te služebnictvo!
Ta případnost se shoduje s mým snem,
a již mne obchází zlé tušení.

Hej, světlo, pravím!

Zmizí od okna.

Jago. Buďte pane zdráv!

Nezdá mi vhodno se pro úřad můj,
bych proti černocho byl postaven;
kdybych pak zůstal, stalo by se to.
Vím dobře, že ho obec, byť mu hned
to trochu uškodilo, propustit
nemůže snadno; neboť důvody

jej příliš vážné k hrozící té válce
Cyperské volily, a nevím věru,
kde jiného by rovné ceny našli,
jenž by ho nahradil. Já tedy již,
ač nenávidím jej co věčnou muku,
jsem nucen z potřeby ukázat barvu
a prapor přátelství, však barvu jen.
Zatím Brabantia ku Střelci ved'te,
tam najdete mne s ním. Teď buďte zdráv.

Brabantio (*přijda opět*). Mé neštěstí jest příliš pravdivé!

Ona jest pryč, a v budoucnosti žití
omrzelého vidím hořký jen
zármutek. – Rodrigo, kdes ji viděl? –
Ó děvče nešťastné! – s černochem pravíš? –
Ó kdož by otcem byl! – kteraks ji poznal? –
Ó, jaks mne zklamala! – co k tobě řekla? –
Víc pochodní! svolejte všechny příbuzné! –
Myslíš, že jsou oddáni?

Roderigo. Tuším ano.

Brabantio. Ó Bože, kterak mohla pryč? – toť zrada krve! –
Nevěřte více dcerám, otcové,
dle tváření. – Zda nikdys neslyšel
o slovech kouzelných, jenž otravují
panenskou mysl? Nečetl jsi nikdy
o takých věcech?

Roderigo. Ano, četl jsem.

Brabantio. Probud'te mého bratra. – Kýž bys ty ji měl! –
Nechť jakkoli by bylo. Víš-li pak,
kde nalezti ji i s tím černochem?

Roderigo. Mámt' stopu jeho, líbí-li se vám
mě provoditi s dostatečnou stráží.

Brabantio. Nuž tedy ved' mě. Zbouřím každý dům,
vždyť mohu poroučeti. – Zbraně sem!
Svolejte noční hlídky. – Pojd'me; tobě
se, Roderigo, zvláště odměním.
Odejdou.

Výjev druhý.

Jiná ulice před Střelcem.

Othello, Jago a družina.

Jago. Již mnohého jsem v bitvě sprovodil,
však zúmyslné vraždě přičí se
mé svědomí. Začasté schází mně
potřebné zloby, konat povinnost.
Již devět- neb desetkrát jsem chtěl
jej tady mezi žebry polehtat.

Othello. Tak lépe jest.

Jago. On ale hubou mlel,
tak uličnický, nepočestně mluvě
o vás, že veškerá má bohabojnost

mě sotvy zdržela. Než rcete, pane,
jste-li pak řádně oddán? neboť věřte,
že vzácný pán jest velmi oblíben
a mocí svého úřadu má hlas
tak vážný jako vévoda. – On bude chtíti
rozvésti vás, a při nejmenším tolik
vám ztropí zármutku, co jenom zákon
zostřený mocí jeho připustí.

Othello. Necht' dá si zajít chuť; tuším že služba,
jakou jsem obci prokázal, převáží
žalobu jeho. Zvíť pak svět (jak mile
ke cti jest vlastní chloubu, vyjevím to),
že krev i život z královského kmene
odvozují, a mé pak zásluhy
se směle mohou povznést ke štěstí
tak skvělému, jakého dosáh' jsem.
Věž, milý Jago, kdybych velice
nemiloval spanilou Desdemonu,
nebyl bych svobodný a bezstarostný
stav nikdy sevřel v tyto okovy
za mořské poklady. – Jaké to světlo?

Z pozdálce vystoupí Kassio a několik důstojníků s pochodněmi.

Jago. Toť rozkacený otec s přátely,
radš vstupte do domu.

Othello. Nic, necht' mě najdou.
Má vážnost, důstojnost i pevná mysl
mě v pravém světle okáží. Jsou oni to?

Jago. Ba nejsou, na mou věru.

Othello. Zástupník
to můj a vévodovi služebníci.
Přeji vám dobrý večer, přátelé.
Co jest?

Kassio. Od vévody vás pozdravuji,
můj vůdce, máte bez prodlení k němu
se dostavit.

Othello. Nevíte příčinu?

Kassio. Nemýlím-li se, tedy něco z Cypru
na pilno přišlo, neboť galeje
nemálo posluš vyslaly té noci
jednoho za druhým hned v zápětí;
a mnoho rad již dostavilo se
u vévody. – I pro vás poslali,
a když jste doma nebyl, trojí zástup,
jenž vás má hledat, vyslán od rady.

Othello. Toť dobře jste mě našli. Jenom slovo
zde v domě promluvím, pak půjdu s vámi.

Vstoupí do hospody.

Kassio (*k Jagovi*). Jaké pak řízení tu vůdce má?

Jago. Té noci loď ulovil bohatou,
a podrží-li ji, pak hotové
jest jeho štěstí.

Kassio. Jak to myslíte?

Jago. On oženil se.

Kassio. S kým?

Jago. I s –

Othello se vrátí.

Půjdete,

můj vůdce?

Othello. Hned.

Kassio. Zde jiný pro vás zástup
přichází.

Brabantio, Roderigo a důstojníci s pochodněmi a zbraní.

Jago. Tot' Brabantio, nabuďte myslí,
můj vůdce, zléhoť cosi zamýšlí.

Othello. Hej! stůjte!

Roderigo. Pane, to jest mouřenín.

Brabantio. Na zem s tím loupežníkem!

S obou stran tasí se meče.

Jago. Ty Rodrigo!

(Po šeptu) Pojd', já ti pomohu.

Othello. Zastrčte meče,

by nerzavěly v rose. – Vzácny pane,
vám více stáří vaše vážnosti
než meč váš dává.

Brabantio. Podlý zloději!

Kde máš mou dceru? Nešlechtníku!

Tys okouzлил ji, neboť táži se
všech tvorů rozumných, zda možno jest,
by panna krásná, útlá, veselá,
nenávisnice mužů, jenžto vždy
se vyhýbala našim bohatým
švihákům, by bez kouzel taká panna,
celému světu na posměch a hanbu,
uprchla v náruč také potvory,
jak ty jsi, pouze k hrůze stvořené,
ne k radosti. Svět nechať rozsoudí,
zda není patrno, žes čárami
ji omámil, a útlu mladost její
nápojem svedl, chlipné žádosti
povzbuzujícím. – To se vyšetří;
neb podobno, ba makavé to jest.

A proto zatýkám tě, do vazby
tě bera, jako člověka, jenž svět
zavádí zlým a zhoubným uměním.
Chopte se ho, a bude-li se zpouzet,
nešetřte jeho života.

Othello. Zadržte

vy, jenž mně přejete, vy druzí též!

Chtě potýkat se dovedl bych to
bez pomocníků. – Kam mám tedy jít
se zodpovídat z této žaloby?

Brabantio. Do vazby s tebou, až tě vhodná doba
dle pořádného běhu zákona
zas vyvolá.

Othello. A kdybich neposlechl?
Zdaž vévodovi přišlo by to vhod,
jehožto vyslanci mi po boku,
pro pilné řízení mě k němu zvouce.

Důstojník. Tak jest, můj vzácný pane, vévoda
jest v radě, jistě že i Vaše Milost
tam zavošana.

Brabantio. Vévoda že v radě,
teď o půl noci? – K němu veďte mne,
nemáloť vážná záležitost má.
Sám vévoda i bratři moji v radě
tu urážku co vlastní cítit musí.
Bez trestu-li ten skutek zůstane,
v moc otrokům se obec dostane.
Odejdou.

Výjev třetí.

Shromaždiště státní rady.

Vévoda a radové sedíce za stolem se svíčkami.

Vévoda. Až příliš neshodné jsou tyto zprávy,
by byly pravdivé.

1. rada. Tak jest, převelmi od sebe se různí;
sto sedm galejí praví mé listy.

Vévoda. Mé sto a čtyřidcet.

2. rada. Mé plné dvě stě.
Však třeba počet nesrovnával se –
a v případnostech, kde dle domnění
se něco cení, každý jinak čítá –
předc všecka mluví o tureckém vojsku
se k Cypru plavícím.

Vévoda. A to i možná
dle soudu zdravého. Já nechci mylškou
se těšit, nýbrž s těžkým srdcem musím
věc hlavní uznat.

Plavci volají za jevištěm: he, hola! hola!

Důstojník vstoupí s jedním Plavcem.

Důstojník. Posel od lodí.

Vévoda. Co nám přinášíš?

Plavec. Úmysl Turkův čelí k Rhodosu,
s tím k radě poselstvím pan Angelo
mě vypravil.

Vévoda. Co říkáte té změně?

1. rada. To nemůž' býti.
Zdravým-li okem pozorujem věc,

shledáme úmysl, nás svést. Když pomyslíme,
jak důležitý Turku Cyprus jest,
a že mu více leží na srdci
než Rhodus, pak že snadněj' k dobytí,
neb Cyprus daleko tak není chráněn
náspy a tvrzmi, aniž tolik má
prostředků k odporu: toť nesmíme
za takto zpozdilého míti Turka,
by lehké opovrhna vítězství,
a na konec, co blízké, nechaje,
odvážil se tak neprospěšné věci.

Vévoda. Dle mého zdání nejde to na Rhodos.

Důstojník. Zde druhé poselství.

Posel přijde.

Posel. Věhlasní Milost páni,

Osmani, jenžto novým během se
k Rhodosu plavili, tam s malým loďstvem
se spojili.

1. rada. To bylo očekávat.

Jak silni myslíte že byli?

Posel. Třicet

korábů; nyní zpátkem plaví se
zas k Cypru, úmysl již netajíce.
To zkazuje vám s úctou pan Montano,
váš statečný a věrný služebník,
a prosí, byste věřili mu.

Vévoda. Tedy Cyprus!

Zdaž v Benátkách jest Marko Luchese?

1. rada. Teď ve Florenci jest.

Vévoda. Hned pište mu, ať spěchá jako blesk.

1. rada. Hle, tuť Brabantio a statný černoch.

Brabantio, Othello, Jago, Roderigo a důstojníci vejdou.

Vévoda. Statný Othello, bez prodlení tě

musíme vyslat proti obecnému
nepříteli.

(*K Brabantiovi*) Vás neviděl jsem, buďte
mi vítán, pane, scházelať nám právě
rada i pomoc vaše.

Brabantio. Já zas vaší

potřebuji. Můj milostivý pane,
odpusťte, že ni úřad můj, ni pověst
o tom co děje se, mne nepřivedly;
nemámť na mysli starost obecní,
můj vlastní zármutek co divoká
povodeň všecky jiné péče pohlcuje
a zůstává ten sám.

Vévoda. Nuž, co pak jest?

Brabantio. Ó dcero! moje dcero!

Vévoda. Mrtva?

Brabantio. Pro mne.

Jest zprzněna, mně ukradena, kouzla
a čarodějné nápoje ji svedly;
neb aby příroda tak zbloudila,
an nebyla ni tupa ani slepa,
ni bezcitna, to obyčejným během
nemožno.

Vévoda. Bud' si kdokoliv, jenž takým
hanebným podskočením dceru vaši
o sebe samu připravil, vás o ni,
vy sám mu ortel jeho přečtete
v krvavém zákonu, a smysl slov
sám vyložíte, byt' to byl i vlastní
můj syn.

Brabantio. Já poslušně vám děkuji.
Zde stojí on, ten černocho, ježto, zdá se,
výslovný rozkaz sem za příčinou
důležitostí státních povolal.

Všickni. Toho nám líto od srdce.

Vévoda (*k Othellovi*). Co tomu díte vy se strany své?

Brabantio. Nic, krom že tomu tak.

Othello. Důstojní, mocní, osvícení páni,
šlechtní, zachovalí, vzácní muži,
že unesl jsem dceru toho starce,
jest zcela pravda, nyní jsem s ní oddán,
to moje vina, ale více nic.
Jsem drsný v řeči, k tomu špatně nadán
tichými slovy míru; od těch časů,
co rámě moje síly nabylo,
až po tu dobu, vyjma posledních
as devět měsíců, vždy cvičilo
se v táboře v hře válečné mu milé;
o věcech světských málo věděl jsem,
leč pokud vztahují se na boje
a bitvy. Pročež věc svou ozdobně
vyprávět nebudu, však s dovolením
vaším bez obalu a přímo povím
běh lásky své, jaké to nápoje
(neb z takých věcí obžalován jsem)
mi dceru jeho získaly.

Brabantio. Takové děvče,
tak cudná, stydlivá, dobrá i tichá,
že každé malé hnutí před sebou
se samo zapýřilo, ta by přírodě,
mladosti, cti a rodu na vzdory
to měla milovati, co ji děsí?
Jen rozum chorý, nedokonalý
můž' myslit, že by dokonalost mohla
tak daleko od cíle zbloudit. Nikoli,
tu d'ábelských je třeba úkladů.

A proto tvrdím opět, nápojem
krev bouřícím že svedl dívku, neb
nějakým zlořečeným kořením.

Vévoda. Kdo něco tvrdí, ještě nedokázal.

Patrnějšími, silnějšími důvody,
než také stíny, holé domněnky
dle nejistého zdání, překonati
jej musíte.

1. rada. Povězte nám, Othello,
otrávil jste té útlé panny mysl
nedovoleným, podlým způsobem,
aneb to prosbami a dovořeným
podáním srdce dalo se?

Othello. I prosím vás,
pošlete pro slečnu ke Střelci, necht'
před otcem vydá o mně svědectví;
a pakliže mne vinným prohlásí,
nejenom důvěru i úřad můj
mi odejměte, ano života
mně odsud'te.

Vévoda. Přiveďte Desdemonu.

Dva neb tři odejdou.

Othello. Jdi s nimi, Jago, ty víš nejlíp místo.

Jago odejde.

A nežli přijde, chci tak věrně všecko,
jakobych Bohu zpovídal se z hříchů,
před tímto vážným shromážděním vyznat,
kterak jsem dobyl srdce krásné panny,
a ona mého.

Vévoda. Mluv, Othello.

Othello. Otec
její mne miloval, a často k sobě
mě zval vyzvídaje života mého
od roku k roku běh, příhody, bitvy.
Já od svých dětských let vše vypravoval
až do té doby, v které se mne tázal.
Mluvilť jsem o nešťastných příhodách,
nebezpečnostvích na zemi i moři,
jak jenom o vlas uklouzl jsem smrti,
jak od hrdého nepřítele lapen
jsem úpěl v otroctví, jak vysvobozen
jsem byl, jak na cestách mi dařilo se;
při čemž o slujích dotkl jsem, o pustých
stepech, o lomech, nebenosných horách,
o divoších, jenž nepřátely jedí,
o lidojedech, o národu divném,
jenž hlavu nosí pod pažím. To všecko
pozorně poslouchala Desdemona. Častěji
musela odejít za domácností;
jak mile však to rychle odbyla,

hned zas se vrátila, napnutým uchem
má slova lapajíc. To pozorovav
vyhlídl jsem si hodinu, a slečně
jsem příležitost poskytl, v které snažně
mě prosila, abych zevrubně jí cesty
své vypravil, z nichž některý jen kousek
odtržený až posud slyšela.

Já hotov byl, a mnohou z očí slzu
vyloudil jsem jí, mluvě o svízelných
mladictví svého. Když jsem dopověděl,
mnohými vzdechy se mi odměnila,
zvolajíc: věru, velmi podivné
a tklivé bylo to, nad míru tklivé.

I přála si, by nikdy nebyla
ty věci slyšela, pak zase Boha
o takového muže prosila.

I děkovala mi, a žádala
mne, mám-li nějakého přítele,
který ji miluje, bych život svůj
ho učil nazpaměť, tak že ji získá.

Tu svěřil jsem se dívce. Ona mne
pro vytrpěné nebezpečnosti,
já ji zas pro útrpnost miloval.

To jest to kouzlo, jakého jsem užil. –
Zde máte slečnu, necht' dá svědectví.

Desdemona, Jago a družina přijdou.

Vévoda. Tuším, ty příběhy i moji dceru
by mohly zajmout. Nuž, Brabantio,
již z nejlepší to stránky vezměte,
vždyť lepší jest zbraň zlomená, než holé
jen ruce.

Brabantio. Prosím Vaši Vznešenost,
vyslyšte ji, a vyzná-li, že na polo
jen vstříc mu vyšla, pak ať proklet jsem,
budu-li ještě láti tomu muži. –
Pojď sem, mé drahé dítě; spatřuješ-li
ve šlechetném tom sboru někoho,
jemuž nad jiné poslušenství dlužna?

Desdemona. Můj drahý otče, cítím, že má povinnost
jest rozdělena. Vám děkuji život
a vychování, oboje pak mne
vás ctíti učí. Poroučejte, pokud
jsem dcerou. Zde však stojí manžel můj,
a totéž poslušenství, které vám
má matka prokázala dadouc vám
před otcem přednost, i já dlužna být se
domnívám mouřenínu, pánu svému.

Brabantio. Bůh s tebou, já jsem u konce. A nyní,
ač líbí-li se, o řízeních mluvme
obecních. – Ó kýž nikdy vlastní dítě

bych nebyl vchoval! – Černocho, přístup;
zde tobě z celé duše odevzdávám,
co bych ti nevydal z mé celé duše,
kdybys to neměl. – Pro tebe, má perlo,
jsem rád, že nemám žádných jiných dětí;
ukrutnýmť by mne učinil tvůj útěk,
že bych je uvazoval. – Již jsem hotov.

Vévoda. Popřejte slova mi na vašem místě,

Brabantio, necht' vydám rozsudek,
jenž bude stupeň, přes nějž milovníci
ku přízni vaší opět postoupí.

Kde žádný lék pro nemoc nespomáhá,
přes míru beznadějný nárek sáhá.

Kdo minulé neštěstí oplakává,
ten nové zas na sebe vyhledává,
kde osudu nemožno vzdorovati,
musí nad želem úsměch panovati.

Úsměvem <EMPH> *krádce* </EMPH> svého okrádáme,
však <EMPH> *sebe*, </EMPH> když se hoří poddáváme.

Brabantio. Již tedy Cyprus Turkům dáti smíme;

usmívající se ho netratíme.

<EMPH> *Ty* </EMPH> průpovědi těm jen prospívají,
jenž jimi v želu potěšit se dají.

Kdo zármutek trpělivostí léčí,
přijímá na se dvojnásobnou péči.

Slovo jest slovo; nelze pomyslití,
raněné srdce uchem uzdraviti. –

Prosím vás, přikročte k obecním správám.

Vévoda. Turek se silným loďstvem blíží se k Cypru. – Vám, Othello, nejlépe jest známa síla
ostrova. Jakkoli schopného tam máme náměstka, přece obecné mínění, neobmezeně na
zemi panující, od vás více bezpečnosti sobě slibuje. Pročež musíte to sobě dát líbiti,
nového štěstí svého lesk zakaliti touto bouřlivou výpravou.

Othello. Mocný to návyk, velevázní páni,

mi skalotvrdé lože bojovné
v nejměkčí péři změnil, mysl má
i v těžkých svízlech zvykla veselosti;
pročež přijímám tureckou tu vojnu.

Jen za to žádám vládu prosebně,
v bezpečnou ochranu by choť mou vzala,
ve slušném místě poctivě ji držíc,
přejíc jí všeho pohodlí i cti,
jak na stav její náleží.

Vévoda. Tot' může,
ač libo-li vám, zůstat u otce.

Brabantio. To sobě vyprosím.

Othello. I já.

Desdemona. Já rovněž;

neráda bych, jsouc otci na očích,
netrpělivost jeho popouzela.

Než prosím vás, můj milostivý pane,

nakloňte ucha k pokorné mé prosbě,
a pochvalou svou podporujete mé
nesmělé vyznání.

Vévoda. Co žádáte?

Desdemona. Že mouřenína miluji, proň žiji,
necht' světu hlásá násilná ta změna
v mých okolnostech. Mého manžela
osobní cnosti získaly mé srdce.
Obličej jeho jenom v jeho duši
jsem viděla, a jeho slávě, jeho mysli
rekovné obětovala jsem srdce
i štěstí vezdejší. Mám-li co brouk
pokojný nazpět zůstat, když on v boji,
toť odnímáte lásce její právo,
a zůstavujete mne v zármutku,
pokud on pryč jest. – Nechte mne jít s ním.

Othello. Dovolte jí to, osvícení páni.
Bůh svědek můj, že proto neprosím,
bych dosti učinil své žádosti,
aniž, bych shasil plamen divoký,
(již dávno minul mladosti mne oheň), –
jen k vůli vlastní její žádosti;
a chraniž Bůh, abyste myslili,
že pro ni bych svůj důležitý úřad
já zameškával! Nikoli! a jestli
kdy lehkoperutého Milka hra
v rozkošném omámení utopí
mysl i bedlivou vždy činnost mou,
jestli kdy kratochvíl' mé práci bude
na ujmu, tenkrát za kotel můj šišák
necht' babě slouží, a co špatného
a daremného na světě, to vše
necht' zvedne hlavu naproti mé cti.

Vévoda. Ať jde neb zůstane dle vaší vůle.
Ta výprava však pilna jest a žádá
spěch. Této noci chystejte se pryč.

Desdemona. Té noci ještě?

Vévoda. Této noci.

Othello. Z celého srdce.

Vévoda. My ráno v devět opětně se sejdem. –
Zůstavte důstojníka zde, Othello,
on plnomocenství vám donese,
a vše, co k důstojenství vašemu
a úřadu vám potřebí.

Othello. Když dovolíte,
nechám tu svého praporečníka.
Muž poctivý to, čest mu nade všecko;
též ženu péči jeho poručím,
a vše, cokoli za dobré uznáte
poslati za mnou.

Vévoda. Budiž tomu tak.

Pro dnešek dobrou noc.

(*K Brabantiovi*) Šlechtný pane,
zdobí-li muže pravá cnost a čest,
zeť váš nad jiné lásky hoden jest.

1. rada. Buď zdrav, Othello! važ si Desdemony.

Brabantio. Sťez pilně ji vždy bedlivými zraky,
ať nezklame, jak otce, tebe taky.

Vévoda a radové odejdou.

Othello. Svou hlavu dám za její věrnost! Tobě,
můj Jago, odevzdávám Desdemonu.

Své paní, prosím, dej ji k ošetření,
a pošli za mnou ji co nejrychlejš'. –

Pojď, Desdemono, již jen hodinu
smím lásce věnovat a domácím
důležitostem v obcování s tebou.

Musímeť podrobit se času.

Othello a Desdemona odejdou.

Roderigo. Jago – –

Jago. Co povídáš, šlechtná duše?

Roderigo. Co myslíš, že teď učiním?

Jago. Půjdeš lehnout a budeš spát.

Roderigo. Na místě se utopím.

Jago. Jestli to učiníš, tedy na vždy ztratíš mou lásku, ty hloupý rytíři.

Roderigo. Hloupost jest živu býti, když život jest trápením, a povinnost umřítí, když smrt jest
naším lékařem.

Jago. Ó té podlosti! již jsem čtyřikráte sedm let na ten závod se díval, a co dobrodiní od
křivdy rozeznávám, nenalezl jsem ještě nikoho, jenž by byl sebe sám milovati uměl. Než
bych řekl, že se krutě k vůli oběsím, raději bych člověčenství své s pavianem vyměnil.

Roderigo. Co mám činiti? Přiznávám se, že jest to má hanba, býti tak zamilován, ale cnost
moje jest k tomu slaba, aby to zjinačila.

Jago. Cnost? hlouposti! v nás to leží, chceme-li býti takoví neb takoví. Naše těla jsou naše
zahrady, a naše vůle zahrádky. Chceme-li tam kopřivy míti aneb petržel síti, ysop vsaditi
aneb dymian vypleti, chceme-li ji naplniti rostlinami jednoho druhu aneb vícerych, má-li
pro nedbalost zdivočeti, aneb pilností a snahou zkvesti – k tomu i schopnost i moc leží
docela v naší vůli. Kdyby života našeho váhy neměly jednu miskou rozumu, jenž druhou,
smyslnosti plnou, v rovnosti drží, naše krev a přirozenosti naší špatnost svedly by nás
k nejpodivnějšímu prostopášnostem. Ale my máme rozum, jenž bouření náruživosti, tělesná
puzení a bezuzdné žádosti naše ochlazuje. A protož soudím, že to, co nazýváš láskou, není
nic jiného, nežli štípek aneb ratolístka očkovací.

Roderigo. To není pravda.

Jago. Nic to není, než kypění krve a ustupnost vůle. Vzmuž se! utopit se? Utopuj kočky a
mladé psy. Já se prohlásil za tvého přítele, a povídám ti, že jsem nad míru pevnými
provazy k tvým zásluhám přivázán. Nikdy nemohl jsem tobě větší službu prokázati, jako
nyní. Naplň měšec penězi, jdi též na vojnu, zpotvoř obličej svůj falešnými vousy; já řku
naplň měšec penězi! To není možná, aby Desdemona mouřenína dlouho milovala – naplň
jen měšec penězi – aneb on ji. Začátek byl u ní prudký, a konec bude též takový. – Jen
měšec penězi naplň! – Takový mouřenín jest proměnlivý v své náklonnosti. – Jen mnoho
peněz do měšce! Ten pokrm, jenž mu nyní tak sladce chutná jako lotus, v krátkce bude mu
hořký jako rhabarbara. Ona jest mlada, pročež musí se brzo změnit, a když se ho jen

nasytí, pak pozná blud svého volení. Ona musí mít proměnu, ano, to musí. Pročež naplň měšec svůj! – Dokonce-li chceš k čertu, tedy to učin příjemnějším způsobem, nežli utopením. Sežeň tolik peněz, co jen můžeš. Jestli cnost a chatrný slib ethiopského poběhlíka a přechytralé Benátčanky mému vtípu a celému cechu pekelnému nejsou tuze pevné, máš ji mít. Jen peníze do kapsy! Kozel vem utopení! to jest docela s cesty. Raději se dej po vyplněné vůli oběsiti, než bysi se utopil ničeho neuživ.

Roderigo. Ručíš mi za mou naději, když budu chtít dočkat konce?

Jago. Spolehni se na mne – jdi a opatř peníze. – Mnohokrát jsem ti to řekl, a poznovu ti to opakuji, že nenávidím mouřenína. Má příčina vězí hluboko v srdci, tvá neméně, pročež společně se mu pomstíme! Posadíš-li mu na hlavu parohy, budeš mít z toho rozkoš a já žert. V lůně času ještě mnoho událostí leží, jenž spíáchají k porodu. Pryč! jdi! opatř peníze! Zítřej o tom více promluvíme. Měj se dobře.

Roderigo. Kde se sejdeme zítra?

Jago. V mém bytu.

Roderigo. Já záhy se dostavím.

Jago. Dobře, buď zdrav. Poslyš pak, Roderigo.

Roderigo. Co pravíš?

Jago. Nic víc o utopení, slyšíš?

Roderigo. Již jsem si to rozmyslil. Všecky své statky proměním v peníze.

Jago. To učin, měj se dobře. Jen vezmi hodně peněz do kapsy.

Roderigo odejde.

Tak z blázna svého udělám svůj měšec.

Zneuctil bych já svoje schopnosti,
bych s takovýmto troupem mařil čas,
nemaje při tom žertu ani zisku.

Černocho nenávidím; proskakuje,
že v loži mém zastával prý můj úřad.

Nevím, zda pravda to anebo lež,
a však již z podezření jednat budu,
jakoby pravda. – On má pro mne vážnost,
tím spíše povede se úklad můj.

Sličný to muž ten Kassio – počkejme –
důstojnost jeho obdržet a zlost si vylít – –
toť dvojí šibalství! – však kterak? – počkej; –

po čase Othellovi našeptat,
že příliš důvěrný jest k jeho ženě;
postavu má, chování přívětivé,
jak učiněné pro podezření.

A mouřenín jest přímý, bez falše,
za poctivého maje každého,

kdo jen tak vypadá, a za nos vodit
se volně dá jak osel. – Již to mám!

Co v temnostech od pekla vymyšleno,
buď svobodně na světlo propuštěno.

Jednání druhé.

Výjev první.

Přístavní město v Cypru. Náhradí.

Montano a dva páni.

Montano. Co na moři vidíte s předhoří?

1. pán. Nic, pranic, moře přítokem se valí,
a mezi ním a nebem není vidět
nižádné lodi.

Montano. Na zemi, tuším, vítr hlasně hučel;
divější bouře nedorážela
na naše cimbuří; ta na moři-li
se rovně vztékala, zdaž dubový
moh' odolati trám, když hory naň
se rozplývaly? Co as uslyšíme?

2. pán. Rozptýlení nepřátelského loďstva.
Jen postavte se na pěníci břeh,
tam vztekly vlny k nebi sebou hází,
a rozbouřený proud obrovskou rukou
k žhavému nedvědu až vody vrhá,
jakoby věčnou stálíci severní
chtěl uhasit. Já nikdy neviděl
tak zuřit moře divoké.

Montano. Nedostihlo-li loďstvo turecké
přístavu bezpečného, veta po něm;
nemožnoť, by tu bouři přeťvalo.

Třetí pán vystoupí.

3. pán. Noviny, páni! válce konec jest,
bouř zuřivá tak Turkům uškodila,
že váznout musí jejich počínání.
Válečná loď benátská byla svědkem
přebídné zkázy větší části loďstva.

Montano. Kterak že? jest to pravda?

3. pán. Loď jest v přístavu,
z Verony jest, a Michal Kassio,
Othella udatného zástupník,
vystoupil na břeh. Mouřenín jest na moři
s úplnou mocí nad vším Cyprusem.

Montano. Tomu jsem rád, to hodný ředitel.

3. pán. Však Kassio, jenž tak potěšitelně
o zkáze Turků věští, sám jest truchliv,
a za Othella modlí se, an bouře
je divoká rozvedla.

Montano. Střež ho Bůh;
já pod ním sloužil, ontě vévodí
co dokonalý voják. Pojďme na břeh
na koráb příploulý se podívat,
a pátrat po statečném mouřenínu,
až v jedno splyne nejistému zraku
moře i blankyt nebeský.

3. pán. To učiňme,
neb každou chvíli můžem očekávat
novou návštěvu.

Kassio vystoupí.

Kassio. Díky všem statným mužům bojovné
té výspy, jenž tak chválí mouřenína.

Buď ochranou mu proti živlům Bůh,
neb já ho ztratil v nebezpečném moři!

Montano. Má dobrou loď?

Kassio. Koráb jest pěkně stavěn, lodivod
muž uznané a jisté zkušenosti,
a proto čaka má, neshaslá zcela,
vždy ještě svítí.

Čtvrtý pán vystoupí.

Jaký to povyk?

4. pán. Město jest vyprázdněno, na břehu
jsou lidu hejna, volajíce: koráb.

Kassio. Má naděje v něm tuší ředitele.

4. pán. Radostné výstřely loď vítají,
při nejmenším to přátelé.

Kassio (*k Druhému pánu*). Ó prosím,
jděte a zprávu přineste, kdo připloul.

2. pán. Hnedky.

Odejde.

Montano. Rci, zástupníku, zdaliž vůdce ženat?

Kassio. Jest, a nad míru šťastně; získal' nevěstu,
nad popis i vši pověst zvýšenou,
k níž nedosáhne chlouba chvalných per,
v níž spojuje se všeho stvoření
na světě výbornost.

Druhý pán se vrátí.

Nuž, kdože přistál?

2. pán. Jistý prý Jago, praporečník vůdcův.

Kassio. Tent' rychlou měl a šťastnou plavbu, když
i bouř i vlnobití s vyjícími větry,
rozpuklé skaliny i spousty písku,
nevinných lodí skrytí škůdcové,
jakoby ctily krásu, zapomněly
na zhoubné přirození své, a propustily
bezpečně božskou Desdemonu.

Montano. Kdož jest ona?

Kassio. Ta, o které jsem mluvil, našeho
slavného pána paní, svěřena
smělému Jagovi, jehožto příchod
o celý týden naši naději
předešel. – Bože, chraň Othella jen,
a mocným dechem nadmi plachty jeho,
by šťastně žehnal s lodí přístav tento,
v náručí Desdemony srdce ohřál,
roznítil znova kleslého v nás ducha,
a všemu Cypru dodal útěchy. – Ó hle!

Vystoupí Desdemona, Emilie, Jago, Roderigo a družina.

Bohactví lodí na zem vystoupilo;
Cyperští mužové, vítejte ji
na kolenou. – Buď zdráva, velitelko!
Necht' milost boží předchází tě, necht'

za tebou kráčí a se všechněch stran
tě obklopuje.

Desdemona. Díky, statný Kassio.

Jakou pak zprávu máte o mém pánu?

Kassio. Nepřiploul ještě, já pak nevím nic
jiného, než že zdrav a hned zde bude.

Desdemona. Já obávám se – jak jste od sebe
se dostali?

Kassio. Krutý boj moře s nebem
nás rozvedl. – Než slyšte! koráb, tuším.

Slyšet volání: Koráb, koráb. Rány z děl.

2. pán. Teď pozdravují tvrz, to přítel též.

Kassio (*k Druhému pánu*). Pospěšte podívat se.
Druhý pán odejde.

Bud' te vítán,

praporečníku; (*k Emilii*) vítejte nám, paní.
Nesmíte horšit se, můj dobrý Jago,
že jsem tak smělý, mrav jen vlasti mé
činí tak smělým mne ve zdvořilosti.

Políbí ji.

Jago. Kdyby vám rtoma tolik udělila,
co často udílí mi jazykem,
měl byste dost.

Desdemona. Vždyť ani nemá slov.

Jago. Ba příliš mnoho, vždy to pozorují,
když se mi spát chce. Ano, milost paní,
ve vaší přítomnosti jazyk svůj
do svého srdce trochu položí,
a v myšlénkách jen hubuje.

Emilie. K té řeči věru nemáš příčiny.

Jago. Jdižiž, vyt' obrázky jste mimo dům,
v svých světnicích jste zvony, v kuchyni
divoké kočky; jestli urážíte,
jste světice, když se vás dotkne, čerti.
Komediantky v hospodářství, v posteli
pak hospodyně.

Desdemona. Styd' se, pomluvači!

Jago. Vždyť pravda to, jako že nejsem Turek!
Vy ženské ke hře vstáváte, a k práci
líháte.

Emilie. Tobě nedám napsat chválu mou.

Jago. To nečič.

Desdemona. Co pak o mně chvalného bys napsal?

Jago. To, milost paní, na mně nežádejte,
já nejsem nic, když nesmím přetřepávat.

Desdemona. Jen okus – nešel nikdo k přístavu?

Jago. Šel, milost paní.

Desdemona. Já nejsem vesela, však pravý stav svůj
zakrývám přetvářkou. – Nuž tedy rci,
jak bys mě chválil?

Jago. Já jsem při tom, ale
mé nápady tak těžko jdou mi z hlavy,
jak s metly lep, berouce mozek s sebou
všecko jiné; než již pracuje
můj vtíp a takto porodil:
kde v jedno krása s rozumem přebývá,
jest krása k užití, jíž rozum používá.

Desdemona. Dobřes chválil! Ale což když je ženská černá a při tom rozumná?

Jago. Černá-li která,³<TRN>³ t. černých vlasů. Pouhá to hříčka se
slovy, an zde Shakespeare slovu *fair* (krásný), jenž také
bělovlasý znamená, naproti se staví slovo *black* (černý).
</TRN> a má vtípu dosti,
bělocha snadno najde k své černosti.

Desdemona. Vždy hůř a hůř.

Emilie. A což když jest sličná a hloupá?

Jago. Z hlouposti nemá krása nikdy škodu,
neb právě hloupost pomůže jí k plodu.

Desdemona. To jsou staré nechutné nápady pro blázny v hospodě, aby se jim smáli. Jakou
chválu máš pro tu, která je škaredá a hloupá?

Jago. I škaredé a hloupé se v činech rovnají
těm často, jenž se krásné, vtípné nazývají.

Desdemona. Jaký hrubý nerozum! nejvíce chvály vzdáváš těm nejhorším. Ale jakou chválu
udělil bys opravdu zasloužilé ženě? takové, jenž v důstojnosti své ceny i zlobu samu
k svědectví by vybízela?

Jago. Ta, jižto krása nikdy nepohnula k pýše,
jenž s čilým jazykem vždy chovala se tiše,
zlata nepotřebna radosti neužila,
vše mohouc dosáhnout po ničem nebažila,
která i v hněvu, když při ruce pomstu měla,
zlost odháněla, křivdu zdržujíc, by dlela,
kterou provázela vždy moudrost v živobytí,
již lichá zevnitřnost nemohla ošiditi,
která své tajemství pro sebe chovala,
a po milovnicích se neohlédala,
takou-li svět viděl, ta by se hodila –

Desdemona. A k čemu?

Jago. By pivo čítala a blázny kojila.

Desdemona. Ó totě nadmíru kulhavé a mdlé ukončení! – Neuč se nic od něho, Emilie, byť i
tvůj muž byl. Co myslíte, Kassio, není-li to prostý, rozpustilý žvástal?

Kassio. On mluví na zdař Bůh, paní; lépe se vám na něm bude líbiti voják než učenec.

Jago (*pro sebe*). On ji bere za ruku. – Ejhle, hezká slova, jen šeptejte! Tak malou osnovou,
jako tato jest, zapletu přece tak velikou mouchu, jako jest Kassio. Ano, jen se usmívej na
ni, však já tě přece chytím v tvé vlastní zdvořilosti. Dobře máš, tak v skutku jest; jestliže
takové kousky s tvého zástupnictví tebe svlekou, lépe bylo by bývalo, abysi nebyl tak často
líbal své tři prsty, kterými si opět nyní na dvorného pána hráš. – Výborně! pěkné
pocelování, překrásná poklona! Ano, tak jest! – Již zase prsty na rtech?⁴<TRN>⁴ zdá
se, že za časů Shakespearových to byl zvláštní důkaz
dvorností, líbati před ženskou své prsty. </TRN> přál bych, aby to
byly prskavky, tobě k vůli!

Slyšeti troubení.

Tot' mouřenín, tu troubu znám.

Kassio. On jest to.

Desdemona. Pojďme mu naproti ho uvítat.

Othello vystoupí s družinou.

Othello. Má krásná rekyně!

Desdemona. Drahý Othello!

Othello. Mé podivení radosti se rovná,
tě vidět před sebou. Ó rozkoš duše!
by po bouři vždy také ticho přišlo,
necht' dují větry pak, až smrt i vzbudí!
necht' v strachu po horách se mořských zmítá
člun, hluboko necht' v propast pekelnou
se pohřžuje! Kdybych nyní umřel,
jak velmi šťasten byl bych; neb se bojím,
že radost srdce mého tak jest úplna,
že nelze, by nového potěšení
neznámá budoucnost chovala pro mne.

Desdemona. Nedej to Bože, aby naší lásky
a štěstí našeho s našimi dny
nepřibývalo!

Othello. Amen, dobré mocnosti! –

Nemohuť dosti namluviti se
o té radosti, zde to vážne; tot'
přílišná míra rozkoše.

Políbí ji.

Bud' to a to
největší mezi námi roztržka.

Jago (pro sebe). Posud jste dobře naladěni, brzo
však přetočím vám kolíky, tak jako
že poctiv jsem.

Othello (k Desdemoně). Se mnou do zámku pojď.
(*K páním*) Jižť, přátelé, po vojně, Turek ztopen.

Jakž vede starým známým se na Cypru?

(*K Desdemoně*) Má duše, tebe velmi budou ctít
na Cypru, já tu velkou lásku nalezl.

Má drahá, já bez smyslu švítořím,
a dětina jsem samou radostí. –

(*K Jagovi*) Prosím tě, Jago, dojdi do přístavu
a dej mé truhly vynést na sucho,
a přiveď kapitána mi do zámku.

Dobrý to plavec, jehož hodnost žádá,
by vážen byl a ctěn. – Pojď, Desdemono,
vítám tě ještě jednou na Cypru.

Othello, Desdemona a družina odejdou.

Jago (k jednomu Sloužícímu). Ty jdi napřed do přístavu, tam na mne čekej. (*K Roderigovi*) Ty
pojď sem. Jsi-li statečný, jakož se praví, že sprostí lidé, když se zamilují, více šlechetnosti
na sebe přijímají, než v jejich přirozenosti leží, tedy poslechni mne. Zástupník prohlíží
v zámku stráž – ale předně musím ti říci, že Desdemona vskutku jej zamilovala.

Roderigo. Jej! to není možná.

Jago. Polož své prsty tak,⁵<TRN>⁵ t. na ústa, aneb jinými slovy: mlč.
</TRN> a dej se poučiti. Považ jen, jak prudce z počátku milovala mouřenína, pouze poněvadž se vychloubal a podivné lži žvástal. A ona by jej posud měla milovati pro jeho žvástání? to si tvé skromné srdce nesmí pomysleti. Její oko žádá též pokrm, a jaké pak to může býti pro ni potěšení, dívati se na čerta? Jak mile krev okušením rozkoší lásky jest ochlazená, jest něčeho potřebí, co by jí opět podnítilo a sytosti nové čerstvoty dodalo: lepost postavy, rovnost let, mravů a vnaď, samé věci, které mouřenínovi scházejí. Při nedostatku těchto nevyhnutelných vlastností nalezne se jemnocitná náklonnost její zklamanou; ona se nejdříve mouřenína nabaží, pak se jí znechutí a konečně zoškliví; sama přirozenost povede ji k tomu a dožene k novému výboru. To-li připouštíš, příteli (neb jest to velmi jasné a k pravdě podobné), kdož tak vysoko stojí na stupni toho štěstí jako Kassio? chlap to obratný, jenž jenom tolik svědomí má, co náleží k přijetí na oko zdvořilého a slušného chování, aby své tajné a chlipné prostopášnosti tím bezpečněji provozovati mohl? Nikdo, zajisté nikdo! – Chytrý a prohnaný šibal, vyhledavatel příležitostí, jehož oko vyjadřovati a vyobrazovati umí prospěchy, a kdyby i žádný pravý prospěch se nenaskytoval. Čertův chlap to! Ostatně je chlapík hezký, mladý, a má všechny ty vlastnosti, po kterých zpozdilost a nezralý duch se ohlédají. Zpropadeně dokonale šibal, a žena ho již našla.

Roderigo. Já to nemohu o ní věřiti, ona jest plna vši ušlechtilosti.

Jago. Nevídáno ušlechtilosti! to víno, které pije, pochází z hroznů; kdyby měla tolik ušlechtilosti, nebyla by sobě mouřenína zalíbila; ušlechtilý to kousek! Nepozoroval jsi, kterak mu tleskala na dlaň? nevšimnuls si toho?

Roderigo. Ba všimnul, ale to byla jen zdvořilost.

Jago. Laskominy to byly, na mou čest, návrh a temný předslav k činohře chlipných žádostí a hanebných myšlének. Oni se tak přiblížili svýma rtoma, že jich dech se celoval. To jsou daremné myšlénky, Roderigo. Kde takové důvěrnosti cestu klesí, tam hned na to následuje hlavní a mistrovský kus, tělesný skutek. Pšť! – Ale příteli, dej si říci; já tě sem z Benátek přivedl. Jdi na stráž dnes v noci, o rozkaz k tomu postarám se já. Kassio tě nezná – já ti budu na blízku. Hledej příležitost Kassia popuditi, buď hlasitým mluvením, neb posmíváním se jeho kázni, aneb čímkoli jiným, k čemu právě vhodná příležitost se udá.

Roderigo. Dobře.

Jago. On jest prchlý a popudlivý, a snadno tebe holí udeří. Popouzej ho k tomu, to by mi zavdalo záminku, vzbouřiti proti němu Cypřany, a ti pak nemají se dříve utišiti, až bude Kassio odstraněn. To-li se stane, pak máš mnohem schůdnější cestu k svému štěstí, neboť potom ti mohu mnohem více k ruce býti, když odstraněna jest překážka, jenž nám zahraňuje cestu k našemu štěstí.

Roderigo. To chci učiniti, jen mi k tomu příležitosti poskytni.

Jago. Té poskytnu. Přijď brzy ke mně na tvrz, nyní musím jeho věci dát z lodi vynést, buď zdráv.

Roderigo. Měj se dobře.

Odejde.

Jago. Že Kassio ji miluje, to věřím,
že ona jej, jest k pravdě podobno.
Černoch, ač cítiti ho nemohu,
jest věrný, laskavý a šlechtný,
a jak se zdá, co dobrý manžel se
prokáže Desdemoně. Nyní sám ji miluji,
ne právě z chťiče – jakkoli ne menších
jsem často hříchů dopustil se – spíše
jen z pomsty, nebt' se právem domýšlím,

že chlipný mouřenín se pelešil
v mém loži, nač když pomyslím, to v srdci
co ostrý jed mě hryže. Já pak ničím
se nespokojím, až mu oplatím.
Ženu za ženu. Nepovede-li se,
pak aspoň vzbudím krutou žárlivost
v černocho, jenž mu rozum pomate.
K tomuto konci, ačli vydrží jen
můj sprostý hlupák Benátský, jež musím
od prudké honby zdržovat, zajisté
v síť dostanu Michala Kassia,
a omaluji jej před mouřenínem.
(Neb Kassio tuším též mi v hnízdo leze.)
Nechť pak mi poděkuje černocho, nechť
mi odmění, že jsem tak výborně
jej oslem učinil, a poklid mu
až k zbláznění odejmul. Již to mám,
ve zmatku ještě, však mi času přáno;
šibalství nepozná se, až je vykonáno.
Odejde.

Výjev druhý.

Ulice.

Vystoupí Hlasatel s prohlášením, jež hejno lidu následuje.

Hlasatel. Jest vůle Othellova, našeho šlechtného a udatného vůdce, aby na jistou zprávu o konečném zahynutí tureckého loďstva jeden každý na jevo dával své plesání buď tancem aneb strojeným ohněm, aneb i jinou hrou, ku které právě zalíbení jej vede; neboť kromě těch potěšitelných novin slaví dnes též své zasnoubení. Toto se ohlašuje na jeho rozkaz. Všecky spížírny v hradě jsou otevřeny, a od nynější páté hodiny až do jedenácté každému svobodno, dle libosti v nich hodovati. Požehnej Bůh ostrovu Cypru a našemu šlechtnému vojvodě Othellovi.

Odejde.

Výjev třetí.

Síň v zámku.

Othello, Desdemona, Kassio a družina.

Othello. Milý Michale, dnešní noc přihlídni ke stráži, samit' dát musíme příklad, kterakto v mezích radost udržeti.

Kassio. Jago již potřebné má rozkazy, však přes to všechno vlastní oko mé má bdíti.

Othello. Jago jest muž poctivý.
Teď dobrou noc. Co nejčasněji ráno chci mluvit s vámi. Pojď' mé milé dítě; již uzavřena koupě, nám jen zbývá, okusit rozkoš, jež oběma kývá.
Dobrou noc.

Othello, Desdemona a družina odejdou.

Jago vystoupí.

Kassio. Bud' vítán, Jago, musímeť ke stráži.

Jago. Ještě ne, zástupníku, vždyť není ani deset hodin. Náš vůdce propustil nás dříve z lásky k své Desdemoně, a to mu nemůžeme míti za zlé. Posud s ní ještě žádnou noc nestrávil, a ona jest pamlsek pro Jupitera.

Kassio. Ona jest převýborná paní.

Jago. A žertů plna, za to stojím.

Kassio. Jest to vskutku kvetoucí a útlé stvoření.

Jago. A jaké oko má, jakoby k boji vyzývalo.

Kassio. Vábící oko, a přece jest dle mého mínění velmi mravopočestna.

Jago. A když mluví, nevybízí-li k lásce!

Kassio. Ona jest opravdu samá dokonalost.

Jago. Mnoho štěstí k svatební noci! Pojd'te zástupníku, já mám láhvicí vína, a venku jest několik mladých Cypřanů, jenž by rádi pili na černého Othella zdraví!

Kassio. Dnes ne, milý Jago, má hlava jest chatrna a nedostatečna k pítí. Raději byl bych, kdyby zdvořilost jinou zábavu vynalezla.

Jago. Vždyť jsou to samí dobří známí; jen na sklenici, já budu pít za vás.

Kassio. K večeri pil jsem jen sklenici, a ta byla dobře s vodou smíchána, a hle, jak mě to proměnilo. To jest mé neštěstí, že nemohu mnoho snést, a já nesmím dále zkoušeti svou slabost.

Jago. I cože, příteli, tato noc jest noc plesu, a ti mladíci to žádají.

Kassio. Kde jsou?

Jago. Zde venku u vrat, prosím, zavolejte je sem.

Kassio. Učiním to, ale nerád.

Odejde.

Jago. Jen sklenici-li vnutím do něho
k tomu, co vypil u večere již,
bude tak svárlivý a kousavý,
co psík mé mladé paní. – Hňup Rodrigo,
od lásky bez toho obrácen na rub,
na zdraví Desdemony večer již
hluboko do láhve se podíval.
Teď musí na stráž. Též tři Cypřany
šlechetně hrdé, na urážku cti
přechoulostivé, pravdivé to živly
tohoto bojovného ostrova,
jsem opojil plnými číšiemi,
ti mají také stráž. A mezi těmi
opilci popudím Kassia k tomu,
by nějak ostrov pohaněl. – Než, tady jsou.
Můj úmysl-li se mně podaří,
má loď se šťastně k cíli poplaví.

Vystoupí Kassio, Montano a jiní páni.

Kassio. Při sám Bůh, již mně zavěsili opici.

Montano. Jen nepatrnou, na mou věru; nic větší než pinetní, jako že voják jsem.

Jago. Hej, víno sem!

Zpívá.

Pozdvihněm vzhůru číše, bratří,
vzhůru! nechť žije vojenský stav!
zítra snad umře, kdo dnes je zdrav.

Píte vojáci, tak se patří!

Víno sem, hoši!

Kassio. Na mou kuši, to je výborná písnička.

Jago. Té jsem se naučil v Angličanech, kde důkladně rozumějí pití. Dánové, Němci, tučnobřiší Holland'ané, ti všickni nic nejsou v pití proti Angličanům.

Kassio. Což jest Angličan tak zběhlý v pití?

Jago. Ba ovšem, ten vám Dána na smrt přepije, a ani se nezapotí, když porazí Němce. Holland'anu vnutí davida, než se druhá láhvice naplní.

Kassio. Na zdraví našeho vůdce!

Montano. To jsem také při tom, zástupníku, a učiním vám za právo.

Jago. Ó přemilé Anglicko!

Zpívá.

Král Janek důstojný byl pán,
měl zpodky za toral,
že pak mu drahé zdály se,
krejčímu vynadal.
On byl přec moudrý, bohatý,
tys proti němu chud,
pročež jen oblec starý plášť,
odlož falešný stud.

Hej, víno přineste!

Kassio. Ó, ta písnička jest ještě hezčejší než ta první.

Jago. Chcete ji ještě jednou slyšeti?

Kassio. Nechci! neboť ten, kdo takové věci tropí, není hoden svého místa. – Dobře tak! – Nade všemi prostírá se nebe, a některé duše musejí býti spaseny, jiné nemusejí býti spaseny.

Jago. To je pravda, milý zástupníku.

Kassio. Co se mne týká, bez ublížení vůdcevi neb jiné osobě od stavu – já doufám býti spasen.

Jago. Já také, zástupníku.

Kassio. Dobře, ale s vaším dovolením, ne přede mnou; zástupník musí býti spasen před praporečnickem. Ale dosti o tom, pojďme na svá místa! Odpuť nám naše hříchy! – Pánové, každý k své službě. Nemyslete si, pánové, že jsem opilý. To jest můj praporečník – to má pravice, a to má levice – já nejsem ještě opilý, já mohu ještě dobře státi a dobře mluvit.

Všickni. Velmi dobře.

Kassio. Dobře, tedy nesmíte mysliti, že jsem opilý.

Odejde.

Montano. Na hradby, páni, rozstavte strážce.

Jago. Viděl jste toho mladíka, jenž odešel; –
co voják hoden státi podle Caesara
a rozkazovati. Než pozorujte,
jak chyba jeho váhu drží cnosti;
jedna jak druhá velká. Škoda ho;
obávám se, by při Othellově
důvěře k němu v slabé hodince
nezbouřil ostrov.

Montano. Bývá často tak?

Jago. Pokaždé, než jde spat. On mohl by
dvakrát probdít orloj, kdyby pití
ho neuspalo.

Montano. Tot' by bylo dobře,
připomenout to vůdci. Můžet' být,
že o tom neví, snad i dobré srdce
pro cnosti Kassiovy jeho chybu
přehlíží. Není pravda?

Roderigo vstoupí.

Jago. Kterak jest,
Rodrigo? prosím, jdi za zástupníkem.

Roderigo odejde.

Montano. Převelmi škoda, že šlechetný černoch
tak důležité první místo po sobě
poručil muži s chybou takovou.
Bylo by dobře, výstrahu dát vůdci.

Jago. Pro celý ostrov ten to neučiním,
milujit' Kassia, a dal bych mnoho
za to, že bych mohl polepšit ho. – Slyš!
jaký to povyk?

Za jevištěm slyšet volati: Pomoc! Pomoc!

Roderigo vystoupí, pronásledován od Kassia.

Kassio. Počkej darebáku!

Montano. Nuž, což pak jest, zástupníku?

Kassio. Ten ničema – mne učít povinností!

Do láhvice ho bitím veženu.

Roderigo. Mne bít!

Kassio. Mlčíš-li, chlape!

Bije ho.

Montano. Pane, zadržte!

Kassio. Co chcete, pane? pryč! sic dostanete
přes hubu.

Montano. Jděte, vy jste ožralý.

Kassio. Já ožralý!

Tasí, Montano se brání.

Jago (k Roderigovi). Běž, honem, volej: zbouření!

Roderigo odejde.

Ustaňte, Kassio – milí dobří lidé,
hej, pomoc! – Kassio – Montano – pane! –
Pomozte, lidé! To jest čistá stráž.

Bije se na poplach.

Kdo tluče na zvon? – zadržte, u čerta!
Vždyť město zbouří se – fi, zástupníku,
vy zneuctěn jste na vždy.

Othello vystoupí s družinou.

Othello. Co jest to zde?

Montano. Já raněn jsem, krvácím. –
Necht' umře!

Othello. Ticho, život-li vám milý.

Jago. Ustaňte zástupníku – pane, Montano –
což pánové jste zapomenuli
na povinnost a místo? styďte se,
vždyť vůdce s vámi mluví.

Othello. Co jest to zde? Kdo toho původem?

Což jsme se Turky stali, že si činíme,
co Osmanům Bůh učiniti bránil?

Kdo v okamžení zlost svou neudusí,
ten lehko život váží; první hnutí
jest jeho smrt. Utište zvon ten strašný,
jenž celý ostrov ze spaní vybouří.

Co se tu stalo, páni? – Milý Jago,
tys celý bledý od leknutí, rci,
kdo započal to? mluv, máš-li mě rád.

Jago. Já nevím. – Přede chvílí byli přátelé
slovem i skutkem, jako choť a ženich,
jenž před ložem se svlékají, a najednou,
jakoby planeta je nějaká
rozumu pozbavila, meče ven,
a jeden na druhého v kruté seči
doráží. – Kdo z nich původ mrzutého
tohoto sváru, nevím; raděj' bych
byl přišel v slavné bitvě o ty nohy,
jenž přinesly mne k jeho části.

Othello. Jak jste se, Michale, tak zapomněl?

Kassio. Odpusťte vůdce, já nemohu mluvit.

Othello. Vy, ctihodný Montano, býval jste
vždy pořádný, povážlivost a tichost
vašeho mládí rozhlašuje svět,
věhlasní mužové vás velebí;
kterak se stalo, že svou dobrou pověst
jste zadal v šanc, a skvělé jméno své
proměnil v jméno nočníka? Chci odpověď.

Montano. Důstojný vůdce, já jsem těžce raněn.

Jago, váš důstojník, vám poví všechno
co sám vím; já se zatím ušetřím,
neb těžko přichází mi mluvit.

To ale nevím, abych dnes byl slovem
neb skutkem prohřešil se, leč by hřích
bylo, mít péči o sebe, a bránit se
nešlechtnost, když napadeni jsme.

Othello. Při sám Bůh, nad rozum již vítězí
má krev, a náruživost, mysl mou kalící,
chce být mi průvodčím. Jen pohnu-li se
neb ruku pozdvihnu, nejlepší z vás
od hněvu mého klesne. Kdo to byl,
jenž začal hádku? chci to věděti!

A ten, kdo vinen tímto výstupkem,
a byť to byl i vlastní bratr můj,
ten ztratil mne. – V čas války, kdežto bázeň
všech srdce ještě naplňuje, soukromé
počítí sváry a domácí půtky
v noci a v tomto místě bezpečnosti?

Tot' hrozné! – Jago, mluv, kdo počal hádku?

Montano. Ze přátelství neb ze soudružství-li
víc aneb míň se od pravdy uchýlíš,
víc nejsi voják.

Jago. Tak nemluvte ke mně,
jazyk bych raději si vytrhl,
než aby ublížit měl Kassiovi.
Jsem jist však, že mu pravda neuškodí. –
Takto se stalo, vůdce. – Já s Montanem
jsme rozmlouvali, an tu přijde člověk
o pomoc volající, za ním běžel,
by potrestal ho, s obnaženým mečem
Kassio. Tento pán mu v cestu vkročil,
by ustal žádaje, já pak jsem běžel
za oním křiklounem, by jeho povyk
nezbouřil město, jak se přece stalo,
on ale rychlejší jsa ušel mi.
Já hned se vrátím, a tím spěšněji,
an zaslechl jsem mečů třesk a řinkot
a Kassiovo klení, což jsem podnes
nepozoroval při něm. Když se vrátím –
a stalo se to v krátkce – vidím je
již v sobě, an do sebe sekají
a píchají, tak právě jako když jste
je roztrhl; víc říci nemohu.
Lidé jsou lidé, nejlepší se někdy
zapomene; a jestli Kassio
mu příliš ublížil, jakž udeříme
ve zlosti nejlepšího přítele:
přec myslím jistě, Kassio že větší
utrpěl křivdu od toho, co běžel,
než sama trpělivost snese.

Othello. Znáám to, Jago,
že poctivost a láska tvá tu věc
mírní, bys vinu zmenšil příteli. –
Kassio, já tě miluji, leč více
mým důstojníkem nejsi.

Desdemona vystoupí.

Hle, mou milou choť
jsi vzbudil! – Musím příklad stanovit.

Desdemona. Co jest můj drahý?

Othello. Již jest všecko dobře,
pojd' zase spat.
(*K Montanovi*) Vám, pane, budu sám
lékařem; odved'te ho. – Ty pak, Jago,
bedlivě na starost si vezmi město,
a utiš všecky, jenž ten povyk zbouřil.
(*K Desdemoně*) Pojd', rozmilá, na vojně jinak není,
tam odpočinek hned se v rozbroj mění.

Odejde s Desdemonou.

Jago. Což jste raněn zástupníku?

Kassio. Ba jsemť, a nade všecken lék.

Jago. Uchovej Pán Bůh.

Kassio. Mé dobré jméno, mé dobré jméno, mé dobré jméno! ó já ztratil své dobré jméno! Já ztratil svou nesmrtelnou část, to, co zbývá, jest pouze zvířecí. Mé dobré jméno, Jago, mé dobré jméno!

Jago. Jako že jsem poctivý chlap, já myslil, že jste tělesně raněn, a to by byla větší škoda, než vašeho dobrého jména. Dobré jméno jest prázdný a nanejvejš klamlivý přelud, nabývá se často bez zásluhy, a pozbývá bez viny. Vy jste neztratil ani kousek dobrého jména, když se domníváte, že jste k takové ztrátě přišel. Příteli! však jsou ještě prostředky, smířiti vůdce. On vás jenom ve svém rozhorlení zavrhl, a trestal vás více z politiky než z pravého úmyslu, jako když někdo nevinného psa bije, aby zastrašil mocného lva. Poproste ho, a on jest opět váš.

Kassio. Raději chtěl bych prositi, aby mne povrhl, než abych takového vůdce ošidil tak špatným, opilým a nepředložilým důstojníkem. Pít! a žvatlat jako papoušek! sváry začínat! vypínat se! klít – a nesmysl mluvit k vlastnímu stínu! – Ó ty neviditelný duchu vína, nemáš-li ještě jména, kterým by tě nazývali, tedy sluj d'áblem.

Jago. Za kým pak jste to běžel s mečem v ruce? Co vám udělal?

Kassio. Já nevím.

Jago. Je-li možná?

Kassio. Já se pamatuji na hromadu věcí, ale na nic zřetelně; vím že jsem měl hádku, ale nevím proč. – Ó že člověk běře do huby nepřítele, aby mu mozek ukradl! Ó že radost, ples, kvasy a rozkoš v hovada nás mění!

Jago. Ale vždyť jste teď dobře při sobě, jak pak jste se tak hned spamatoval?

Kassio. Dáblu opilství zlíbilo se ustoupiti d'áblu zlosti; jedna chyba ukazuje mi druhou, a činí, že sám sebe musím zavrhovati.

Jago. Jděte, vy jste přísný mravokárce. Ovšem v ten čas, na tom místě a při tom stavu země od srdce bych přál, aby se to nebylo stalo; poněvadž se to ale již stalo, hleďte to obrátiti k svému prospěchu.

Kassio. Já ho budu opět o svůj úřad prosit, a on mi řekne, že jsem ochlasta! Kdybych měl tolik úst co hydra, taková odpověď by mi je všecky zacpala. Teď býti rozumný muž, hned na to blázen, a najednou dobytek! Ó to jest hrozné! – Každá sklenice přes míru jest zatracena, a obsah její d'ábel!

Jago. Jděte, jděte, dobré víno jest tovaryšské stvoření, když se ho jak se patří užívá; nehubujte na ně více. Milý zástupníku, myslím, že mě máte za svého přítele.

Kassio. Mám toho důkazy, pane. – Já opilý!

Jago. Vy i jeden každý může se někdy opiti. Já vám povím, co učiníte. Našeho vůdce paní jest nyní vůdcem – což mohu říci, neboť se nyní docela odevzdal a obětoval shledání, pozorování a vyznamenávání jejich kras a vnaď. Vyznejte se jí ze všeho, dolehejte na ni, a ona vám opět k vašemu místu pomůže; neb ona jest tak přímé, dobrotivé, přichylné, šťastné povahy, že by to za poškvřnu své dobroty považovala, nečiniti více než oč je žádána. Poproste ji, aby ten zlomený kloub mezi vámi a svým manželem opět zahojila, a já sázím všecko své jmění na špetku, nesroste-li ta zlomenina vašeho přátelství ještě pevněji než dříve.

Kassio. Vy mně dobře radíte.

Jago. Ujišťuji vás, že z upřímné lásky a čistého přátelství.

Kassio. O tom jsem přesvědčen. Zítřka časně ráno půjdu prosit cnostnou Desdemonu, aby se mne zastala. Jest po mém štěstí, když mne odtud vyženou.

Jago. To jest pravda. Dobrou noc, zástupníku, já musím na stráž.

Kassio. Dobrou noc, poctivý Jago.

Odejde.

Jago. Kdož jest, jenž řekne, že šibalství kuji?

Když rada ta upřímná jest a poctivá,
a dobrá na pohled; neb toť ta cesta,
získati mouřenína. Snadnoť jest,
naklonit dobrotivou Desdemonu
ku přimluvě ve věci počestné,
neb ona jest tak dobrodějná, jako
jsou štědrí živlové. A což to pro ni,
naklonit mouřenína! – kdyby křtu
se odřící měl a všech znamení
a zaručení vykoupení svého –
tak přikováno jest k ní srdce jeho,
že ona může činiti co chce,
a nechat čeho chce, jak jí kdy libo
zahrávati si s jeho slabostí.
Jsem-liž pak úkladník, když Kassia
na rovnou cestu k jeho dobru vedu?
Tak peklo nebem zdá se! Dáblové,
když páchat chtí své nejčernější hříchy,
dřív klamou nebeskými pohledy,
tak jako já teď. Co ten dobrý blázen
u Desdemony zatím bude prosit,
a ona mocně přimlouvati se
u mouřenína, já mu do ucha
vpustím ten jed, že pro tělesnou rozkoš
zpět žádá Kassia, a v té samé míře,
v které se mu služebnou prokáže,
má tratit důvěru u mouřenína;
tak cnost její očerním jako smolu,
a z její dobroty upletu síť,
v niž všecky lapím. – Nuže, Roderigo?

Roderigo vstoupí.

Roderigo. Já zde běžím s honbou, ne jako pes jenž honí, nýbrž jako takový který jen spolu
štěká. Mé peníze jsou bez mála ty tam, dnešní noc jsem dostal notné bití, a konec bude, zdá
se mi, ten, že za svá trápení budu mít tolikéž zkušenosti, a tak se vrátím do Benátek docela
bez peněz, s něco více rozumem.

Jago. Jak chudý jest, kdo trpělivost nemá!

Jen ponenáhlu zacelí se rána.
Víš, že ne kouzlem, ale chytrostí
účinkujeme, a ta závisí
od příležitě doby. Či to nejde
dle přání? Kassio tě uhodil,
a za to sesadils ty Kassia.
Byť některé i věci slunci na vzdor
se dařily, přec jen to ovoce
uzraje dřívě, které dřívě kvetlo.
Jen malou trpělivost. – Hle, již ráno!
Práce a zábava nám krátí čas.
Již jdi jen na své místo, pravím jdi,
brzo se dovíš více.

Roderigo odejde.

Zbývají
dvě věci ještě, moje žena musí
svou paní za Kassia prositi;
to způsobím. Zatím já mouřenína
na stranu vezmu, a přivedu jej,
by Kassia viděl prosit paní svou.
Tak smyslil jsem; nesmím opominouti,
dokud jest řeřavé, železo kouti.

Jednání třetí.

Výjev první.

Prostranství před zámkem.

Kassio a několik hudebníků.

Kassio. Jen hrejte, pánové, já zaplatím
vám práci vaši. Něco krátkého,
a dobré jitro dejte vůdčovi.⁶<TRN>⁶ Takový byl v Angličanech způsob za
časů Shakespearových, že tomu, kdo ráno hudbou pozdraven byl,
hudebníci, když pohráli, hlasitě dobré jitro přáli. </TRN>
Hudba.

Vystoupí Šašek.

Šašek. Což, pánové, byli vaše nástroje v Neapoli, že tak nosem mluví?⁷<TRN>⁷ Toho
času pokládáno za to, že syphilis do Anglicka z Neapole
přinešena. </TRN>

Jeden hudebník. Kterak to, příteli?

Šašek. Prosím vás, nejmenujete tyto nástroje foukací?

Hudebník. Ovšem, pane.

Šašek. Ó, při těch visí ocas.

Hudebník. Kde visí ocas, pane?

Šašek. Při mnohých foukacích nástrojích. Ale zde, pánové, máte peníze; vůdčovi se vaše
hudba tak velice líbí, že vás pro všechno na světě žádá, abyste s ní nedělali žádného hluku.

Hudebník. Dobře, pane, my nebudeme.

Šašek. Máte-li nějakou hudbu, kterou není slyšet, tedy se jen zas do ní dejte; ale čemu říkáme
slyšeti hudbu, to vůdce nemá rád.

Hudebník. Takovou nemáme, pane.

Šašek. Tedy strčte své píšťaly do pytle, neboť já musím pryč. Jděte, zmizte v povětrí, pryč!

Hudebníci odejdou.

Kassio. Slyšíš, poctivý příteli?

Šašek. Slyším.

Kassio. Tu máš pěkného zlatouška. Je-li komorná vzhůru, která vůdčovu paní obsluhuje,
řekni jí, že jistý Kassio žádá o dovolení, několik slov s ní promluvíti. Chceš to vyřídit?

Šašek. Vzhůru jest, pane, bude-li sem chtít přijít, vyřídím jí to.

Odejde.

Jago vstoupí.

Kassio. Učiň to, příteli. (*K Jagovi*) Ha, právě v hod.

Jago. Vy jste nic nespál?

Kassio. Nespál; byltě den,
když jsme se rozešli. Já byl tak smělý,
a poslal jsem pro vaši paní, Jago.

Má prosba k ní jest, aby přístup mi
u cnostné Desdemony vymohla.

Jago. Hned vám ji pošlu, zatím budu hledět
odstranit mouřenína, byste volně
s ní mohl rozprávět.

Odejde.

Kassio. Děkuji.
Ni od krajana nezakusil jsem
podobné dobroty a laskavosti.

Emilie vstoupí.

Emilie. Dobrý den, milý zástupníku; líto
mi vaší mrzutosti, brzo bude však
zas všechno dobře, vůdce právě s paní
mluví o vás, a ona vroucně se
za vás přimlouvá. Pravíť mouřenín,
že ten, jehož jste ranil, mladík jest
pověsti velké, z mocné rodiny
Cyperské, tak, že kdyby přísně chtěl
v té věci jednat, musel by vás pustit.
Zatím však jistí, že vás miluje,
a jeho přátelství že dostatečný
jest přimluvčí, vás opět dosadit
při první příležitosti.

Kassio. Však proto
vás přece prosím, radno-li neb možno,
popřejte mi jen krátkou rozmluvu
s samotnou Desdemonou.

Emilie. Vstupte jen,
poskytnuť příležitost vám i místo,
od srdce mluvit volně.

Kassio. Díky vám.

Odejdou.

Výjev druhý.

Pokoj v zámku.

Othello, Jago a několik pánů.

Othello (*k Jagovi*). Zde tyto listy plavci odevzdej,
necht' vládě poručení vyřídí.
Teď musím na hradby se podívat,
tam nalezněš mne.

Jago. Velmi dobře, vůdce.

Othello. Nelíbí se, jít se mnou na hradby?

Pánové. Půjdeme s vámi, milost pane.

Odejdou.

Výjev třetí.

Jiný pokoj.

Desdemona, Kassio a Emilie.

Desdemona. Můj milý Kassio, věřte mně, že všechno,
co možná jen, chci pro vás učinit.

Emilie. Učiňte, milost paní, manžel můj
se rmoutí nad tím, jakoby to jeho
se týkalo.

Desdemona. Toť poctivý muž. – Nestarejte se,
Kassio, já vás a svého manžela
zas přátele učiním.

Kassio. Dobrotivá paní,
cokoliv stane se z Michala Kassia,
vždy zůstane on vaším služebníkem.

Desdemona. Děkuji vám; vždyť milujete mého
manžela, a již dávno znáte ho,
on jistě nevzdálí se déle od vás,
než žádá prozřetelnost.

Kassio. Milost paní,
ta může snadno trvati tak dlouho,
a od tak skrovné živiti se stravy,
tak obnovovati se náhodou,
že když v mé nepřítomnosti se bude
zastávat místo to od jiného,
na oddanost mou vůdce zapomene.

Desdemona. Toho se neobávám, před Emilií
vám úřad váš zde pojišťuji, a to vězte,
komu přislíbím proukázat službu,
tomu do nejmenšího držím slib.

Můj manžel nesmí spát, opitomit⁸<TRN>⁸ Ta frasis jest vzata od krocení
jestřábů, jichž k honbě užíváno, a jenž nejvíce bděním se
ochočovali. </TRN>

jej chci, až pak ho trpělivost přejde;
při stole, v posteli má domluvu
mou slyšet, cokoli před sebe vezme,
při všem mu připomenu vaše jméno;
jen buďte dobré mysli, Kassio,
orodovnice vaše raděj umře,
než by vás opustila.

Othello a Jago vystoupí v nějaké vzdálenosti.

Emilie. Milost paní,
váš manžel.

Kassio. Poroučím se, milost paní.

Desdemona. Zůstaňte a mne poslyšte.

Kassio. Odpusťte,
milost paní, teď nejsem ve své míře,
a sám bych sobě škodil.

Desdemona. Jak se líbí.
Kassio odejde.

Jago. To se mi nelíbí.

Othello. Co povídáš?

Jago. Nic, pane, jestli ale – nevím co –

Othello. Nebyl to Kassio, jenž od mé paní šel?

Jago. Kassio, pane? to nemohu věřit,
by on jak zloděj odstranil se, vida
vás přicházet.

Othello. Tuším, že on to byl.

Desdemona. Jak jest, můj pane?
Teď právě mluvila jsem s prosebníkem,
jenž rmoutí se nad vaší nemilostí.

Othello. Koho to míníš?

Desdemona. Vašeho zástupníka Kassia.

Milý manžele, mám-li jaké vnady
neb moc, vás pohnout, smiřte se s ním brzy.
Není-li jeden z těch, jenž opravdu
vás milují, a nevědomky-li
nechybil, ale z úmyslu, nuž tedy
neumím rozeznat poctivou tvář;
prosím, zpět povolej ho.

Othello. Nebyl on to,
jenž právě odešel?

Desdemona. Tak jest, a velmi
na mysli kleslý, tak že svého smutku
mi část zanechal, já pak trpím s ním.
Prosím tě, milý, povolej ho zpět.

Othello. Teď ne, rozmilá choti, někdy jindy.

Desdemona. Však brzo.

Othello. Co jen možná, tobě k vůli.

Desdemona. K večeri tedy?

Othello. Dneska ještě ne.

Desdemona. Což zítra k obědu?

Othello. Já nepřijdu,
já budu s důstojníky v pevnosti.

Desdemona. Nuž tedy zítra večer, aneb ráno
v úterý, aneb ráno ve středu.

Ó ustanov mi čas, nejdéle však
to za tři dni buď; litujet' on v skutku,
a jeho výstupek dle sprostého
rozumu (jakkoli na vojně prý
se musí příklad stanovit), jest příliš
nepatrný. Rci, kdy má přijít Kassio?
Mluv, nevím věru, co bych tobě já,
kdybys mě prosil, mohla odepřítí,
neb rozpakovat se. Co! Michal Kassio,
jenž za tebe se u mne ucházel,
a často, když jsem nechvalně o tobě
mluvila, tebe zastával; za toho
se mám tak marně přimlouvav? Ó věř mi,
mnoho bych učinila –

Othello. Nech již toho,
prosím tě; necht' si přijde kdykoli,
nic tobě neodepru.

Desdemona. Vždyť to není
nižádné dobrodiní; jest to právě,
jakobych prosila, bys rukavice
své nosil, aneb k živným pokrmům
tě pobízela, aneb radila
se v teple držet, aneb hledět dobra
své vlastní osoby. Až budu k tobě
mít nákou prosbu, která zkoušet má
tvou lásku, ta pak musí nesnadna
a důležitá být, a s povážením.

Othello. Nic tobě neodepru. Nyní však
tě prosím, nech mne samotna na chvíli.

Desdemona. Mám ti to odepřítí? ne, buď zdrav!

Othello. S Bohem, má Desdemono, hned jsem u tebe.

Desdemona. Emilie, pojď. (*K Othellovi*) Já činím dle tvé vůle;
buď jakýkoli, já jsem poslušna.

Odejde s Emilií.

Othello. Prostomilé to dítě! Bůh mě zatrat',
jestli ji nemiluji! Milovat-li
ji přestanu, vrátí se staré chaos.⁹<TRN>⁹ t. do mé duše. </TRN>

Jago. Šlechtný pane – –

Othello. Cos chtěl říci, Jago?

Jago. Když jste se o manželku ucházel,
zda věděl Kassio o vaší lásce?

Othello. Ba ovšem, od začátku až do konce.
Proč se tak tážeš?

Jago. Chtěl jsem jenom své
myšlénky ponapravit, dále nic.

Othello. Jaké myšlénky, Jago?

Jago. Nemyslí jsem,
že s ní byl znám.

Othello. Ovšem, a mezi námi
chodíval často sem a tam.

Jago. Skutečně?

Othello. Skutečně, ano. Vidiš něco v tom?
Či není poctiv?

Jago. Poctiv, pane můj?

Othello. Nuž ano, poctiv.

Jago. Jest, pokud já vím.

Othello. Co myslíš!

Jago. Myslit, pane?

Othello. Myslit, pane!

Toť při sám Bůh má pravá ozvěna!
Jakoby nestvůra mu nějaká
ležela v mysli, pro šerednost nechtíc
na světlo. – Něco myslíš! slyšet' jsem,
když Kassio odcházel od mé paní,
žes pravil: „to se mi nelíbí.“ Co
se tobě nelíbí? A když jsem řekl,
že jsem se jemu v lásce zcela svěřil,

zvolal jsi: „skutečně?“ a čelo svažtils,
jakobys hroznou myšlénku byl v mozek
svůj uzavřel. Miluješ-li mne, pověz,
co myslíš.

Jago. Víte, že vás miluji.

Othello. To myslím, ano; poněvadž pak vím,
žeš plný přátelství a poctivosti,
a slova vážíš, než je vypustíš,
tím víc mne leká tvoje váhání;
neb takovéto věci bývají
při ošemetnicích obvyklá lest,
při poctivých však mužích prozrazují
těžký boj srdce, jenž se zapřít nedá.

Jago. Co Kassia se týká, přísahám,
že ho za poctivého mám.

Othello. Já také.

Jago. Každý, co zdá se, měl by také být,
a co kdo není, neměl by se zdáti.

Othello. Pravda, co zdá se kdo, to měl by být.

Jago. Nuž tedy, Kassio jest poctivý.

Othello. Nic tak, v tom vězí více; prosím tě,
mluv ke mně tak jak smýšlíš, od srdce
mluv, a ty nejhorší myšlénky zabal
v nejhorší slova.

Jago. Pane, odpusťte.
Jakkoli zavázán vám ke vší službě,
však svoboden jsem, v čem i otrok jest.
Zjevit své myšlénky? Což kdyby byly
lživé a nepravé – když jest ten palác,
do něhož by nic nehodného se
nevkradlo – kdož tak čisté srdce má,
do něhož nikdy by se nevloudily
neřádné city, by seděly v radě
s cnostnými myšlénkami?

Othello. Tys zrádcem svého přítele, když myslíš
jen, že jest oklamán, a nesdělíš
myšlénky své s ním.

Jago. Prosím Vašnosti,
já snad se mýlím v podezření svém,
jakož, k tomu se znám, jest chyba má,
vyzvídat nepravosti, a pak často
má podezřivost chybu vidí, kde nic není –
pročež vás prosím, žádného nemějte
na toho ohledu, kdo jalové
domněnky sobě tvoří, aniž starost
si nepřipusťte z jeho nesouvislých
a nejistých pozorování. Nechci
vám spokojenost rušit ani blaho,
což bylo by proti mé poctivosti
a rozšafnosti, bych vám myšlénky své zjevil.

Othello. Co míníš tím?

Jago. Můj pane, dobré jméno
jest mužům jako ženám drahý klenot;
kdo měšec mi ukradne, ten si vezme
jen trety – jest to něco – jest i nic –
bylo to mé – teď jeho jest, a otrokem
to bylo tisícům; ten ale, kdo mi
ukradne dobré jméno, oloupí
mne o to, co ho neobohatí,
a mne učiní chudým.

Othello. Při sám Bůh!
chci vědět tvé myšlenky.

Jago. Kdybyste
měl v rukou srdce mé, nestane se to,
tím méně, pokud u mne schované.

Othello. Ha!

Jago. Pane, hleďte se jen žárlivosti,
to nestvůra jest s očima zelenýma,
jenž vlastní potravu si oškliví.
Ten oklamaný manžel šťastný jest,
jenž znaje los svůj nemiluje tu,
která ho klame; ale jaké hrozné
ten čítá chvíle, který miluje
a pochybuje, nevěří a přece
miluje vroucně.

Othello. Ó ukrutná bída!

Jago. Kdo chud a spokojen, jest dosti bohat;
však velké bohactví co zima chudé
jest pro toho, jenž chudoby se bojí. –
Bůh zachovej všech dobrých lidí srdce
od žárlivosti!

Othello. Co to znamená?
Myslíš, že vést chci život žárlivosti,
a s každou novou změnou měsíce
se nových podezření chytat? Nikoli,
jednou jen pochybovat, tolik jest
co odhodlán být. Nadávej mi koz,
má mysl-li se k takým jalovým
a bublinám podobným domněnkám
kdy obrátí, jaké ty ve mně vzbudit
se snažíš. To mě nikdy žárlivým
neučiní, když někdo o mé ženě
řekne, že krásná, že jí k duhu jde,
že společnost miluje, ráda mluví,
že dobře zpívá, hraje, tancuje:
kde cnost jest, tam i tyto věci k cnosti
přispívají.¹⁰<TRN>¹⁰ t. co její prostředky k dobrému. </TRN>

Ba ani z ohledu
svých nedostatků neobávám se,
by věrnost zrušila; vždyť měla oči,

když volila. Nikoli, vidět chci,
než budu pochybovat, a pak důkaz, –
a když mám důkaz, potom najednou
se sebe svrhnu žárlivost i lásku.

Jago. Jsem tomu rád, neb nyní mohu směle
dokázat vám svou oddanost i lásku;
přijměte tedy, co vám vyjeví
má povinnost, – důkazů ještě nedám.
Svou paní střežte, dobře pozor dejte,
jak ku Kassiovi se má, váš zrak
nebudiž žárliv ani bezpečen.
Nechciť, by hříčkou bylo někomu
přešlechtné a dobré vaše srdce.
A protož pozor; známt' své vlasti mrav;
v Benátkách neukrývají se před nebem
nešlechtnosti, které manželům
se tají; nejlepší pak svědomí
nemá, kdo zločin nepáše, než ten,
kdo umí zakryt jej.

Othello. Myslíš to v skutku?

Jago. Vás sobě vezmouc podvedla jest otce,
a když se zdálo, že ji pohled váš
leká a děsí, měla nejradš jej.

Othello. To pravda.

Jago. Pokročme teď dále; když
tak mlada již se znala přetvařovat,
a dělat bělmo otci, tak že kouzlem
to býti měl – než já nedobře činím,
pokorně prosím za odpuštění,
že vás miluji příliš.

Othello. Na věky
jsem tobě povděčen.

Jago. A přec se obávám. Jen prosím, rače
povážit, že jsem pouze z lásky k vám
mluvil – než vidím, že jste v skutku pohnut.
Prosím, dál nevztahujte moje řeči,
a nevyvozujte z nich následků
jiných, krom pouhého jen podezření.

Othello. To neučiním.

Jago. Učiníte-li to,
můj vzácný pane, pak by slova má
horšího měla následku, než chci.
Kassio jest můj přítel – ale pane,
vidím, že pohnut jste.

Othello. Nehrubě právě –
nemám za jiné, než že Desdemona věrna.

Jago. Kým zůstane tak dlouho, kým i vy
to dlouho věříte.

Othello. A přece, jako
i příroda se někdy odchyluje –

Jago. To jest ta věc. Bych směle mluvil k vám,
zavrhnout tolik ženichů, jí rovných
dle rodu, krásy, k tomu krajanů,
kdežto se k rovnosti vždy nejvíc hledí,
v tom věru musím hledat svévoli,
hanebnou nesrovnalost, smýšlení
nepřirozené. – Již mi odpustíte,
já právě nemluvím o vaší paní,
než bojím se, její-li náruživost
ustoupí chladnějšímu povážení,
by vás nesrovnávala s podobou
svých krajanů, a pak nelitovala.

Othello. Buď s Bohem, s Bohem; dovíš-li se více,
pověz mi všecko, zatím nechť tvá paní
má pilný pozor. Nech mě samotného.

Jago. Poroučím se vám, milost pane.

Odejde.

Othello. Proč jsem se oženil? Poctivý Jago
zajisté vidí víc a více ví,
než vyjevit chce.

Jago se vrátí.

Jago. Smím-li vás, milost pane, prositi,
abyste dále nehloabal v té věci?
Nechť čas rozhodne. Jakkoli pak radno,
zas Kassia na místo dosadit,
které opravdu zastává výborně,
přec, líbo-li, ho trochu zdržujte,
tím líp poznáte jej i jeho prostředky.¹¹<TRN>¹¹ t. kterých použije
k opětnému dosažení svého úřadu. </TRN>
A dejte pozor, zdali vaše paní
silně a neustupně bude na vás
dolehati o jeho přijetí;
z toho lze mnoho soudit. Zatím jen
si myslíte, že strach můj přílišný –
jakož mám příčinu, sám za to míti –
a nemějte mi za zlé, za to prosím.

Othello. Neboj se o mou mírnost.

Jago. Ještě jednou
se vám poroučím.

Odejde.

Othello. Tot' muž jest nevídané poctivosti,
a všecky podněty jednání lidských
ze zkušenosti zná. Naleznu-li
jí nevěrnou, pak nechť mi jakkoli
na srdce přivázána, odtrhnu ji,
a na svobodu propustím kam chce.
Snad že jsem čern, a žádné něžné vnady
v svém obcování nemám jako švihák,
neb že snad věkem scházím; – však to není
tak příliš – ona pro mne ztracena,

já zklamán jsem, a moje útěcha
buď, povrhnout ji. Budiž proklete
manželství, že ta útlá stvoření
můžeme svými nazývat, ne však
jich choutky. Raději bych žábou byl,
a výparem se živil z vězení,
než jinému bych v tom, co miluji,
jen koutku dopřál. Jest to smutný los
vznešených lidí, že miň mají výhod
než člověk obecný; toť neodvratný
jich osud jako smrt, a trest ten již
nám určen od narození. Tu vidím
přicházet Desdemonu.

Vystoupí Desdemona a Emilie.

Ta-li jest
falešna, samo nebe posměch tropí
ze sebe! tomu nevěřím.

Desdemona. Milý Othello! Čekát' na nás oběd
a urození Cypřané, jež k sobě
jste pozval.

Othello. Není to ode mne hezké.

Desdemona. Proč mluvíte tak zticha, není vám
snad dobře?

Othello. V čele zde mne bolí hlava.

Desdemona. To od bdění jest, to zas přestane,
já vám ji pevně sváži, za hodinu
zas bude dobře.

Othello. Nech, tvůj šátek není
dost veliký, jen nech, já půjdu s tebou.

Desdemona upustí šátek.

Desdemona. Tvá choroba dělá mi velkou starost.

Othello a Desdemona odejdou.

Emilie. Jak ráda jsem, že jsem ten šátek našla,
toť první její dar od mouřenína;
můj divný manžel dávno mě naváděl,
bych ukradla jej. Ona velice
si váží toho daru, neb on zapřísáhl' ji,
by nikdy od sebe ho nedala,
teď celý čas jej nosí při sobě
a líbá, ba i mluví k němu. Já
to vyšívání orejsovat dám, a šátek
dám Jagovi; co s ním chce, pán Bůh ví,
jen když se jemu vůle vyplní.

Jago vstoupí.

Jago. Co jest? co tady děláš sama?

Emilie. Jen nehubuj, mám něco pro tebe.

Jago. Pro mne? – jak jest to velmi sprostá věc.

Emilie. Která to?

Jago. Zpozdilou mít ženu.

Emilie. Tak,
a to jest všecko? – nu a co mi dáš
za tento šátek?

Jago. Jaký šátek?

Emilie. Jaký?
Aj ten, jež mouřenín dal Desdemoně,
a který jsi mě ukrásti naváděl.

Jago. Ukradlas jej?

Emilie. Nikoli, ona jej
z nepozornosti upustila, já
na štěstí byla přítomna a zdvihla jsem jej.
Zde jest.

Jago. Tys hodná žena, dej mi ho.

Emilie. Co chceš s ním, žes tak na mne dolehal?

Jago (*vytrhne jí jej*). Co tobě do toho?

Emilie. Není-li věc
důležitá, raděj ho zpátky dej,
ubohá paní bude bez sebe,
až pohřeší jej.

Jago. Dělej jakobys
o ničem nevěděla, já ho potřebuji.
Jdi, nech mě zde.

Emilie odejde.

Já v Kassiově bytu upustím
ten šátek, by ho našel; maličkosti
beze vší váhy bývají tak silné
důkazy žárlivým, co svaté písmo.
To může účinkovat. Mouřenín
již nakažen mým jedem, neboť zlá
domnění mají přirozenost jedu,
jež člověk nepozná dřív po chuti,
jenž ale v krátkce tak působí na krev,
že rozpálí se jak sírové doly.

Othello vystoupí.

Vždyť jsem to řekl, hle, tu přichází.
Ni mák ni mandragora, aniž všecky
opojující šťávy na světě
ten sladký spánek tobě nenavrátí,
jaký jsi ještě včera měl.

Othello. Ha! mně nevěrna, mně!

Jago. Nic o tom víc,
můj vůdce.

Othello. Klid' se, pryč ode mne! ty
mne roztahuješ na skřípec. Jest lépe,
být oklamán, nežli něco vědět.

Jago. Kterak že, pane?

Othello. Což jsem věděl já
o jejich skrytých rozkoších!
Já neviděl to, nepomyslíl na to,
mne se to netýkalo; tu noc na to

výborně spal jsem, byl jsem zdrav a vesel,
a na rtech jejích nenacházel jsem
pocelků Kassiových. Kdo okraden
svou ztrátu nezná, nezjevte mu ji.
Pak o nic není okraden.

Jago. Mně líto jest to slyšet.

Othello. Ještě byl
bych šťasten, kdyby celý tábor, kdyby
i všecka ruměj byla okusila
jejího těla, jen když ničeho
bych nevěděl. Mějte se na vždy dobře,
spokojenost a mysl poklidná!
S Bohem, vy čacká vojska, spupné války,
které ctižádost cností činíte!
Ó buďte s Bohem! s Bohem bujný oři,
vřeštící troubo, vzbuzující bubne,
píšťalo pronikavá, královská
ty korouhev a všechny případy,
skvělost i pompa slávyplné války!
vy pak smrtící stroje, jejichž jícen
nápodobňuje strašný hromu hlas,
mějte se dobře, Othellova práce
jest skončena.

Jago. Zda možná, milost pane?

Othello. Ničemo, dokaž mi, že miluji
nevěstku, dokaž to, dej očitý
mi důkaz,

Chopí ho za prsa.

sice, při mém spasení,
by tobě bylo lépe, abys psem byl,
než vzbuzeného mého hněvu zkusil.

Jago. Došlo to tam?

Othello. Nech mě to viděti,
neb alespoň taký mi důkaz dej,
jenž nepřipouští žádné pochybnosti;
sic běda tobě.

Jago. Šlechtný můj pane –

Othello. Lichý-lis pomlouvač, a mne jen trápíš:
již nedomlíváš se, mimo sebe pust'
vši libost, zločin za zločinem páchej,
až nebe plakat, země třást se bude,
neb horším činem k svému zatracení
nemůžeš přispěti než tím.

Jago. Milosrdenství!

Ó chraň mě nebe! jste muž, máte srdce?
nebo cit? Bůh s vámi! vezměte mi úřad.
Nešťastný blázne, jehož poctivost
za nešlechtnost platí! Hanebný
ty světe! pamatuj si, pamatuj,
být poctivým a přímým není jisto.

Dík za poučení, již ode dneška
vše přátelství se z mého srdce vystěhuje,
an nenávisť se za lásku odměňuje.

Othello. Nikoli, zůstaň – snad jsi přece poctiv.

Jago. Chytrý bych být měl, neboť poctivost
jest blázen, jenž vždy cíle chybuje.

Othello. Při všem na světě, myslím že mám ženu
počestnou, myslím že mám nepočestnou;
myslím žes poctiv, myslím též že nejsi;
chci důkaz. Její jméno, byvši dříve
tak čisté jak Dianin obličej,
jest pošpiněné teď a celé černé,
jak vlastní tvář má. Pokud na světě
jest řek pohlcujících, provazů,
to neztrpím. Ó kýž mám jistotu!

Jago. Vidím, šlechtný pane, že jste všecken
ve vášni ztracen; líto mi, že jsem
dal příčinu. Chtěl byste jistotu?

Othello. Chtěl bych? ba ano, chci!

Jago. A můžete
ji mít. Jak ale chcete, milost pane,
se přesvědčit? Chcete-li očitým
být svědkem, a se otevřeným okem
na vlastní hanbu dívat?

Othello. Smrt a peklo! Ó!

Jago. Nesnadná byla by to věc, je k tomu
přivést, toť by největší již byl
podlosti stupeň, kdyby dopustili
jiným se očím dívat. Kterak tedy?
Kde jistota jest? co mám učinit?
Vlastním to okem vidět není možno,
a kdyby byli jako kozy prudci,
chlípni co opice, tak divoci,
jak roznícení vlci, kdyby byli
neopatrní jako hloupost sama
v ožralství. Přes to všecko, mohou-li
důvody a rozhodné okolnosti,
jenž přímo k pravdě vedou, jistotu
vám stanovit, takovou máte míti.

Othello. Dej jasný důkaz, že jest nevěrna.

Jago. Nerad to činím, ale poněvadž
tak daleko jsem pokročil v té věci,
zaveden upřímností zpozdilou
a přátelstvím, již musím dále jíti.
Onehdy byl jsem u Kassia přes noc,
a bolest zubů nedala mi spáti.
Jsouť lidé pak, jichž duch tak nepevný,
že ve spaní vše vyradí, čím ve dne
se obírají; takový jest Kassio.
Slyšel jsem ze spaní ho mluvit:

„Má Desdemono, buďme opatrní,
skrývejme lásku svou!“ a při tom chopil
mě za ruku, a zvolal tiskna ji:

„Má drahá duše,“ načež mě tak silně
políbil, jakoby i s kořeny
chtěl vytrhovat hubičky, rostoucí
mi na rtech, položil pak nohu svou
přes moje stehno, vzdychal, celoval,
konečně zvolal: „Prokletý ten osud,
jenž udělil tě mouřenínu.“

Othello. Hrozno!
ó hrozno!

Jago. Vždyť pak to byl jenom sen.

Othello. Ten ale vyzradil předešlý čin.
Ač sen jenom, přec velmi podezřelý.

Jago. A jiné slabší potvrzovat může
důvody.

Othello. Na kusy je roztrhám.

Jago. Jen buďte mírným. Ještě posavad
nevidět skutek, snad přec nevinna.
Než řeknete mi, nevídal jste nikdy
u manželky své šátek s vyšitými
jahodami?

Othello. Takový šátek dal
jsem jí co první dar.

Jago. O tom já nevím;
takový ale šátek – vím že byl
vaší manželky – viděl jsem u Kassia
dnes, an si jím utíral bradu.

Othello. Je-li to ten –

Jago. Ten nebo každý jiný,
který byl její, mluví proti ní
s důvody ostatními.

Othello. Ó! by chlap ten
měl čtyřiceti tisíc životů,
jeden jest příliš málo pro mou pomstu!
Teď vidím, že to pravda. Jago, hle!
tak pouštím do větru svou lásku všecku.
Stalo se. –

Vystup, o černá pomsto, z temné skrýše!
a ty pak, lásko, postup korunu
i sídlo v srdci kruté nenávisti!
Dměte se nadra od břemene svého,
ze žihadel to jedovatých zmijí.

Jago. Jen ticho, prosím.

Othello. Ó krev, Jago, krev!

Jago. Utište se, neb možná, že se ještě
jináče rozmyslíte.

Othello. Nikdy, Jago.
Tak jako Pontské moře, jehož prudké

ledové toky nikdy nepohnou se
odtokem zpátečním, vždy stejně se
valíce do Propontisu a Hellespontu:
tak i myšlénky moje krvavé
ve prudkém pokroku nemají nikdy
se zpět ohlédnout, aniž opadnout
k pokorné lásce, pokud dostatečná
všeobsáhlá je nepohltí pomsta.

Klekne.

Ty mramorová nebes obloho,
buď svědkem mi, že v slušné uctivosti
k zasvěcenému slibu svými slovy
se k tomu zavazují.

Jago (*klekne též*). Nevstávejte.

Svědčte tam nahoře, vy věčná světla,
svědčte vy živly, nás obklopující,
svědčte, že Jago rozum, ruce, srdce
podává k službě zle uraženému
Othellovi! Na jeho rozkaz vezmu
i nejkrvavějšího skutku vinu

na sebe. ¹²<TRN>¹² <emph>Let him command,

And to obey shall be in me remorse,

What bloody work soever.</emph>

Toto místo posavadním překladatelům a vykladačům mnoho
vrtochů nadělalo, a každý z nich jináč, byť i naopak, mu
rozuměl. Dle mého zdání potřebuje se jenom slovo
„<emph>remorse</emph>“ vzítí v smyslu: *vina*, kterémuž jeho
prvotní smysl: <emph>hryzení svědomí, lítost,</emph> velmi
blízký jest, a hned rozum celé té řeči patrný jest. Jago tím
chce ukazovati, jak velké jest jeho přátelství k Othellovi,
an jeho urážku o vlastní ujmě pomstiti se zavazuje. </TRN>

Othello. Ochotně tvou laskavost

přijímám beze všechných prázdných díků,
a hned ji použiji; ve třech dnech
mě zprav, že Kassio již není živ.

Jago. Můj přítel mrtev jest na vaši žádost,
jen ji na živě nechte.

Othello. Do pekla

s nestoudnou záletnicí! Se mnou pojd',
chci odtud, vymyslit si prostředek
nějaký rychlý, jak bych se světa
sličného toho ďábla sprovodil.

Ted' tys mým zástupníkem.

Jago. Váš jsem na vždy.

Odejdou.

Výjev čtvrtý.

Jiný pokoj.

Desdemona, Emilie a Šašek.

Desdemona. Víš, hochu, kde zůstává zástupník Kassio?

Šašek. ¹³<TRN>¹³ Zde jest vynecháno několik řečí, jenž se točí o nepřeložitelnou hříčku se slovy *lie* a *ly*, *lhát* a *ležet*.
</TRN>

Nevím.

Desdemona. Můžeš se na něj vyptat a pamatovat si to?

Šašek. Já budu katechisovat svět, totiž budu se vyptávat a podle toho odpovídat. ¹⁴<TRN>¹⁴
t. podle odpovědí, které na své otázky obdržím, odpovím i vám. </TRN>

Desdemona. Hledej ho, popros ho sem, řekni mu, že jsem pána obměkčila strany něho, a že doufám všecko do pořádku přivést.

Šašek. To nesahá přes obyčejný lidský rozum, a pokusím se o to.

Odejde.

Desdemona. Kde asi ztratila jsem tento šátek?

Emilie. To nevím, milost paní.

Desdemona. Raději
bych byla, věř mně, ztratila svůj měšec
naplněný tolary křížovými.
Kdyby tak hodný nebyl šlechetný
můj mouřenín, a příliš vznešený
nad žárlivost, dost příčiny by měl
k zlým myšlénkám.

Emilie. On není žárlivý?

Desdemona. Kdo? on? – tuším, že vlasti jeho slunce
vytáhlo z něho všecky také páry.

Emilie. Hle, zde přichází.

Othello vystoupí.

Desdemona. Již ho nepustím,
až pro Kassia pošle. – Kterak jest
vám, pane?

Othello. Dobře moje milá paní.
(*Pro sebe*) Jaké to trápení, se přetvařovat! -
A jak se tobě vede, Desdemono?

Desdemona. Dobře, můj pane.

Othello. Podej mi svou ruku.
Jak měkká jest tvá ruka! ¹⁵<TRN>¹⁵ *This hand is moist*. Nepochopitelným
spůsobem překládají Eschenburg a Voss, jež i jiní v tom
následují: *tvá ruka jest vlhká*, což patrný jest nesmysl, aniž
pak se k tomu odpověď Desdemonina hodí. Slovo *moist* znamená
zde *šťavnatá, plná, měkká*, načež pak dobře odpovídá Desdemona
v tom smyslu: Jakž by nebyla, an jsem v květu svého věku, a
moje ruka žádnou práci nezkusila. </TRN>

Desdemona. Nepoznalat'
ni věku ještě ani starosti.

Othello. To plodnost znamená a štědré srdce; – ¹⁶<TRN>¹⁶ Othello hádá z ruky
Desdemoně, a dává jí na srozumění, že jí má v podezření
prostopášnosti, zpytuje její svědomí, nad čímž Desdemona
uražena velmi trefně </TRN>
horká a plná – tato tvoje ruka
žádá odřeknutí se svobody,
posty a modlení, kající skutky

a nábožná konání; neboť zde
mladý a ohnivý ti vězí d'ábel,
jenž rád se vzpouzí. Jest to dobrá ruka
a štědrá.

Desdemona. Tak ji právem nazýváte,
neb ona zadala vám srdce mé. ¹⁷<TRN>¹⁷ odpovídá, připomínajíc mu
vznešenost svého rodu nad jeho. </TRN>

Othello. Štědrá to ruka! jindy přijímaly
se ruce od srdcí, v nynějších dnech
jen ruce dávají se, žádná srdce. ¹⁸<TRN>¹⁸ Toto místo kromě svého zjevného
smyslu ukrývá ještě vtip, týkající se heraldiky, kterýž jsme
do překladu nepřenesli, an by požadoval obšírného vysvětlení.
</TRN>

Desdemona. Tomu nerozumím. – Teď k slibu našemu.

Othello. Jaký slib, dítě?

Desdemona. Zavolat jsem dala
Kassia.

Othello. Mámtě zlou a silnou rýmu.
Půjč mi svůj šátek, Desdemono.

Desdemona. Zde.

Othello. Ten, který jsem ti dal.

Desdemona. Nemám ho zde.

Othello. Že nemáš?

Desdemona. V skutku nemám.

Othello. To jest zle.

Ten šátek matce mé cikánka dala,
jenž byla čarodějnice a skoro
číst v lidské mysli uměla; a ta
jí pravila, dokud ten šátek bude
mít, vždycky líbeznou že zůstane,
a lásku mého otce upoutá;
ztratí ji však nebo darovavši
že všechny vnady ztratí pro otce,
jenž po jiných se bude ohlédat.
Ten šátek umírajíc dala mi
má matka, pravíc, kdybych se měl ženit,
bych jej své choti dal. To učinil jsem,
a dej naň dobrý pozor, chovej ho
tak šetrně co vlastní oko své.
Kdybys ho ztratila neb darovala,
tu ztrátu nelze bude nahradit.

Desdemona. Zda možná?

Othello. V přízi jeho kouzlo jest,
a jedna věštyně, jenž dvěstěkrát
viděla oběh slunce, vyšívala
jej v prorockém svém vytržení. Červi,
jenž předli hedvábí, svěceni byli,
a barven byl balšámem z mumií, ¹⁹<TRN>¹⁹ Balšámu z mumií tekoucímu
připisovalo se druhy mnoho kouzelných vlastností. </TRN>

jejž uschránila čarodějnice
z nevinných dívek srdcí.

Desdemona. Jest to pravda?

Othello. Pravda, a protož opatruj jej dobře.

Desdemona. Ó kýž bych tedy nikdy nebyla
ho spatřila.

Othello. Ha! z jaké příčiny?

Desdemona. Proč se tak z prudka na mne osupuješ?

Othello. Jest ztracen? pryč? mluv, není ho tu v skutku?

Desdemona. Pomoz mi Bůh!

Othello. Co pravíš?

Desdemona. Ztracen není,
a kdyby byl, co z toho?

Othello. Ha!

Desdemona. Já pravím,
že není ztracen.

Othello. Jdi a přines jej.

Desdemona. Mohla bych, pane, ale nyní nechci;
to pouhá lest jest, od mé žádosti
mě odvést; prosím, přijměte pak Kassia.

Othello. Přines mi šátek, tuším něco zlého.

Desdemona. Věřte, že nenajdete schopnějšího.

Othello. Chci šátek.

Desdemona. Jest to muž, jenž celé štěstí
své vždy na vaši lásku zakládal,
o nebezpečnosti se s vámi dělil –

Othello. Šátek!

Desdemona. To věru není hezké od vás.

Othello. Pryč!

Odejde.

Emilie. Ten že není žárliv?

Desdemona. Nikdy před tím
jsem tak ho neviděla. Jistě jest
v tom šátku tajná moc, a já jsem velmi
nešťastna jeho ztrátou.

Emilie. Ani za rok
ni za dvě léta nelze docela
poznati muže, oni vesměs jsou
jen pouhý žaludek, my potrava.
Oni nás pohlcují hladově,
a když jsou plni, zas nás vyvrhují.
Hle, zde přichází Kassio a můj muž.

Jago a Kassio vystoupí.

Jago. Jiné pomoci není, ona musí
to učinit. – Hle šťastná náhoda!
Jdi k ní a pros ji.

Desdemona. Jak se máte, Kassio?
co víte nového?

Kassio. Šlechtná paní,
vždy předešlou jen prosbu mám. Popřejte

mi dobrotou svou znova živu býti
ve přízni svého manžela, jemužto
jsem oddán od srdce s největší úctou.
Nerad bych čekal déle. Je-li v skutku
tak trestu hodno moje provinění,
že ani předešlé mé služby, ani
nynější lítost má, ni předsevzetí
dobrého v budoucnosti chování
nemohou smířiti mne s jeho láskou,
jen vědět to, již jest mi dobrodiním.
Pak zahalím se přes moc ve spokojnost,
a jinou sobě dráhu naleznu
k darům Štestěny.

Desdemona. Ach, přemilý Kassio,
tenkrát jest neplatna má přimluva,
můj manžel není manžel můj, a kdyby
se rovněž byla jeho podoba
tak změnila, jak jeho chování,
neznala bych ho. Kým by každý anděl
se za mne tak přimlouval, jak já za vás.
Já odvážila se i jeho hněvu,
mluvíc tak svobodně. Musíte ještě
mít ztrpení nějaké; vše co mohu,
chci pro vás učinit, a více ještě,
než bych si troufala pro sebe samu.
Na tom teď mějte dost.

Jago. Jest mrzut pán?
Emilie. Šel právě odtud, jsa v neobyčejném
pohnutí mysli.

Jago. Umí on se zlobit?
Viděl jsem od děl řady jeho vojska
rozptylovati se na všechny strany,
a jak od boku pekelná mu koule
odtrhla bratra; – a on teď se zlobí?
To má své důležité příčiny,
já půjdu za ním, neb to velmi mnoho
znamená, když se zlobí.

Desdemona. Prosím tě, učiň tak.
Jago odejde.

Snad řízení

nějaké státní, buďto z Benátek,
aneb nějaká dřímající zrada
zde v Cypru, jenž mu vyzrazena jest,
mu zatemnila mysl jindy jasnou.
V takových případnostech obyčejně
na maličkostech zlost si vyléváme,
ač pravý předmět její velký jest.
Tak asi jest, neb když vás bolí prst,
i do ostatních zdravých údů se
rozšíří bolest; pomysleme si,

že muži nejsou bohové, a nežádejme
vždy stejně něžnou od nich laskavost
jak před svadbou. Emilie, vymluv mi,
já chtěla již – hle jak jsem byla zlá –
z té nelaskavosti ho v duchu kárat,
a nyní vidím, že jsem porušila
svědka, a on že obžalován nevinně.

Emilie. Dej Bůh, aby to byly státní věci,
jak vy se domníváte, a jen žádné
žárlivé vrtochy stran vás.

Desdemona. Bůh nedej!
Já nikdy příčiny mu neposkytla.

Emilie. Žárlivá mysl tím se nespokojí,
taž nebývá vždy z příčin žárliva,
a často proto jen, že žárliva jest.
Netvor to jest, počat i narozen
od sebe samého.

Desdemona. Vzdalujž ho Bůh od Othellova srdce!

Emilie. Amen, šlechtná paní.

Desdemona. Půjdu ho hledat. – Vy zde zůstaňte,
Kassio; bude-li teď v dobré míře,
přednesu vaši věc, a vynaložím,
co v moci mé

Kassio. Pokorně děkuji, šlechtná paní.

Desdemona a Emilie odejdou.

Bianka vstoupí.

Bianka. Kassio, dobrý den.

Kassio. Co tady chceš?

Jak se ti daří, prostomilá Bianco?
Hle, milé dítě, právě jsem chtěl k tobě.

Bianka. A já zas k tobě, Kassio. Celý týden
nebýti u mne, osm dní a nocí,
dvakrát čtyři a osmdesát hodin!
A hodiny, v nichž milý nepřítomný,
jsou zdlouhavější osmdesátkrát
ještě než rafije. To omrzelý počet.

Kassio. Odpusť, Bianco, já byl tu ty dny
co olovo těžkými starostmi
sevřen a sklíčen. V příležitějším
vynahradím ti čase vše, co jsem
u tebe pronedbal. Drahá Bianco,
orejsuj mi to vyšívání.

Dá jí Desdemonin šátek.

Bianka. Odkud
máš šátek tento, Kassio? Toť dar
od nějaké novější přítelkyně,
teď vím, proč jsi tak dlouho nepřicházel,
jest takové to? Dobře, velmi dobře.

Kassio. Jdi, a to špatné podezření hod'
do tlamy ďáblu, od něhož je máš.

Tys žárliva, a myslíš, že to jest
památka od milenky; věř Bianco,
na moje slovo, tomu není tak.

Bianka. Čí tedy jest to?

Kassio. Sám nevím, má drahá,
ten šátek našel jsem v svém pokoji,
a vyšívání se mi líbí; než
se bude někdo hlásit (neb to snadno
jest možná), rád bych toho obrys měl.
Vezmi a učň mi to, teď však jdi.

Bianka. Já jít, a proč pak?

Kassio. Čekám zde na vůdce,
a nerad bych, aby mě s ženskou viděl.

Bianka. A proč?

Kassio. Ne snad, že bych tě nemiloval.

Bianka. Však mě již nemiluješ; prosím tě,
trochu mě vyprovod', a řekni mi,
zdali tě večer brzo uhlídám.

Kassio. Jen kousek mohu tebe vyprovodit,
neb tady čekám, však se uvidíme.

Bianka. Dobře, musím se hodit k okolnostem.
Odejdou.

Jednání čtvrté
Výjev první.
Před zámkem.
Othello a Jago.

Jago. Myslíte?

Othello. Myslit, Jago?

Jago. Co, se líbat
v soukromí?

Othello. Tot' jest nedovoleno.

Jago. A naha ležet se svým přítelem
přes hodinu bez zlého úmyslu?

Othello. Do naha svlečena, a v nevinnosti?

To jest za blázna míti čerta; lidi,
jenž ve vší poctivosti takto činí,
pokouší čert, a oni pána Boha.

Jago. Nic víc-li nečiní, to malý hřích.

Když ale daruji své ženě šátek –

Othello. Co potom?

Jago. Nuž, pak její jest, a ona
jej může dát komu chce.

Othello. Však ona
i ctí svou vládně, může-liž i tu
zadati?

Jago. Čest jest neviditelná,
často ji mají ti, jimž nepatří.
Co však se šátku týká –

Othello. Ó jak rád
bych na to zapomněl! Tys pravil – vznášít
mi se to nad paměti, jako krkavec
nad nakaženým domem, zlý to věštec –
tys pravil, že má onen šátek –

Jago. A co z toho?

Othello. To není jedno teď.

Jago. Což kdybych vám
byl řekl, že jsem viděl, an vás prznil,
anebo že to pravil – neboť jsou
opravdu ničemové takoví,
jenž, buďto prudkým útokem neb volným
jejím se zdáním svítězivše nad ženou,
nemohou zdržet se, by mlčeli.

Othello. Pravil on něco?

Jago. Ovšem, milost pane;
než buďte jist, že všechno zapře vám
a odpřísáhne.

Othello. Co pak pravil?

Jago. I nu,
že prý, již nevím co, u ní jest činil.

Othello. Že činil? co?

Jago. Ležel prý.

Othello. U ní? U ní?

Jago. U ní

a na ní, jak to chcete.

Othello. U ní! na ní! to jest mnoho! – Šátek – přiznání – šátek. – Kdo se přizná, at' visí – ale
dříve viset a pak se přiznat – já jsem bez sebe nad tím! Příroda nemohla by vzbuditi ve
mě tak hrozné city, kdyby neměla tušení o mém neštěstí. Nejsouť to slova, nad čímž se
tak bouří – ha! nosy, uši a rty – jest to možná? – přiznání – šátek – ó d'áble! ²⁰<TRN>²⁰
Několik nepřeložitelných hříček se slovy jest vypuštěno.

</TRN>

Omdlí.

Jago. Účinkuj, jede! Tak se lehkověrní
chytají blázni, takto mnohá ctná
a cudná žena nevinně přichází
o dobrou pověst. – Zpamatujte se,
můj vůdce! milost pane! hej Othello!

Kassio vystoupí.

Hle, tu jest Kassio.

Kassio. Co se tu děje?

Jago. Můj pán dostal padoucí nemoc, to
jest podruhé od včera.

Kassio. Tři jej okolo skrání.

Jago. Chraniž Bůh,
ta mdloba musí mít svůj volný průchod,
sic mu jdou pěny od huby, a potom
se vzteká jako pominulý. Hle,
on sebou hýbá, poodejdi trochu,
on nyní brzy zase k sobě přijde.

Až odejde, potom bych s tebou rád
o důležité věci promluvil.

Kassio odejde.

Jak jest, můj vůdce, neuhodil jste
se do hlavy?

Othello. Ty se mi posmíváš?

Jago. Já vám posmívat? Jak je Bůh můj svědek,
to nečiním; než přál bych, byste snášel
své neštěstí co muž.

Othello. Muž rohatý
jest hovado a netvor.

Jago. Nuže, toť
dostatek dobytka v lidnatém městě,
i krotkých netvorů.

Othello. Přiznal se k tomu?

Jago. Můj vzácný pane, buďte jenom muž,
a pomyslete, že kdo vousy má
a zapřažen jest do jha manželského,
podle vás táhne. Miliony mužů
každinkou noc v obecných ložích leží,
na něž přísáhali by, že jsou jejich
a ničí víc; váš pád jest mnohem lepší.
Toť radost pro peklo a ďáblovo
největší potěšení, zřítí na to,
an líbá manžel v loži bezpečném
nevěstku, jižto má za věrnou ženu.
Raději chci to vědět, a když vím,
co já jsem, vím pak též, co ona bude.

Othello. Tys velmi rozšafný.

Jago. Teď poodstupte
na chvíli, a nás tiše poslouchejte.
Když poražen jste od zármutku svého
zde ležel – jest to vašeň nehodná
takého muže – přišel Kassio.
Já, vaší mdloby dobrou příčinu
vymysliv, poslal jsem ho pryč a prosil,
by přišel brzy zas, že s ním chci mluvit.
On slíbil. Tedy se jen někde skryjte,
a dobře pozorujte úsměšek
a opovrhování patrné,
na každém místě jeho tváře dlící.
Pak musí mi to znovu povídat,
kde, jak, jak často, kterak dávno, kdy
choť vaší celoval a kdy zas bude,
jen mějte pozor na tváření jeho.
A buďte trpěliv, sic musím myslit,
že pouhá žluč jste, a nic mužského
nemáte.

Othello. Slyš mě, Jago, trpělivým
se ukáži; však slyš mě, též nad míru
krvavým.

Jago. Tak jest dobře,
jen všechno v čas. Ted' poodstupte, prosím.

Othello poodstoupí.

Ted' Kassia se budu na Bianku
vyptávat; dobrát' jest to hospodyně,
jenž přízeň svou prodávajíc si chléb
a šaty za to kupuje. Ten blázen
jest zbouchnut do Kassia, jak to bývá
trest nevěstek, že jiné oklamavše
též samy oklamány bývají;
když o ní slyší mluvit, nemůže
se zdržet smíchy. Tady přichází.

Kassio vystoupí.

Smích jeho do vzteku Othella vžene,
jehožto slepá žárlivost si bude
vykládat naopak i tváření
Kassiovo, i smích i lehkovážné
chování jeho. – Jak jest, zástupníku?

Kassio. Tím hůř, že jmenuješ mě titulem,
jehožto ztráta usmrtí mne ještě.

Jago. Jen hodně dolehej na Desdemonu,
paks jist. Ta věc by měla býti v moci
Biančině, (*pošeptmo*) toť hned bys byl u cíle.

Kassio. Ubohý blázen to!

Othello. Hle, již se směje.

Jago. Ještě jsem neviděl, by která ženská
tak milovala muže.

Kassio. Zpozdilá!

Tuším, že opravdu mě miluje.

Othello. Ted' zapírá jen slabě a se smíchem.

Jago. Slyš Kassio.

Othello. Ted' na něj doléhá,
by se mu přiznal, dobře, jenom dál.

Jago. Povídat' ona, že prý si ji vezmeš.

Kassio. Ha, ha, ha!

Othello. Jen plesej, plesej.

Kassio. Já že si ji vezmu?

Co, nevěstku? Prosím tě, měj pak přece útrpnost s mým rozumem a neměj ho tak docela za
zkažený. Ha, ha, ha!

Othello. Tak, tak, tak, tak, kdo vyhrál, ten se může smáti.

Jago. Na mou věru, ta pověst jde kolem, že se vezmete.

Kassio. Mluv pravdu, prosím tě.

Jago. Ať jsem darebák, není-li to pravda.

Othello. Odsoudil jsi mě již k smrti? Dobře.

Kassio. To ta opice sama rozkřičela. Ona je přesvědčena, že si ji vezmu, pouze poněvadž její
láska k sobě jí tím lichoť, a nikoli proto, že jsem jí to slíbil.

Othello. Jago na mne kývá, ted' začíná vypravovat.

Kassio. Nedávno tady byla, ona mě všude pronásleduje. Onehdy stál jsem na břehu s několika Benátčany, tu ona přijde a tak mě popadne okolo krku –

Othello. A zvolá: můj nejmilejší Kassio! Tak jest, to praví jeho tváření.

Kassio. A pověsí a podepře se na mne, a pláče a tiskne a tahá mě, ha, ha ha!

Othello. Teď vypravuje, kterak ho vtáhla do mé spací komnaty. Ó tvůj nos vidím před sebou, ale psa ještě nevidím, kterému bych jej hodil.

Kassio. Není jiná, já se jí musím zprostit.

Jago. Na mou kuši, zde přichází

Bianka vystoupí.

Kassio. To je taková kočka! a k tomu celá voní od mastí. – Co znamená to běhání za mnou?

Bianka. Kýž za tebou běhá čert i se svou matkou! Co pak jsi chtěl s tím šátkem, cos mi právě dal? Já byla hodný blázen, že jsem jej vzala. Mám ten celý vzor okreslit! To vyšívání je právě k tomu podobno, jakobys jej byl našel v svém pokoji a nevěděl kdo ho tam nechal. To je dar od nějaké děvky, a já mám tu práci orejsovat? Tu máš, dej ho své rozmilé panence. Měj si ho odkud chceš, já z něho nic neokreslím.

Kassio. Co jest, má drahá Bianco? co jest ti? co chceš?

Othello. Při sám Bůh, to jest jistě můj šátek.

Bianka. Chceš-li dnes u mne večeřeti, tedy přijď; nechceš-li, tedy toho nech, až budeš mít chuť.

Odejde.

Jago. Běž za ní, běž za ní!

Kassio. To učiním, sic by udělala křik po ulici.

Jago. Budeš dnes u ní večeřeti?

Kassio. Ano, mám ten úmysl.

Jago. Dobře, snad tě tam uvidím, rád bych s tebou promluvil.

Kassio. Prosím tě, přijď; chceš?

Jago. Jen jdi, já jistotně přijdu.

Kassio odejde.

Othello. Kterak ho mám usmrtit, Jago?

Jago. Pozoroval jste, jak se k své nešlechetnosti smál?

Othello. Ó Jago!

Jago. A viděl jste ten šátek?

Othello. Byl to můj?

Jago. Váš, jako že tato ruka jest moje. A viděl jste, jak si váží zpozdlilé ženy, vaší paní! ona jej dala jemu, a on jej dal své kurvě.

Othello. Ó kýž bych ho mohl devět let usmrcovat! – Krásná žena! hezká žena! pěkná žena!

Jago. Hled'te na to zapomenout.

Othello. Necht' shnije, necht' zahyne, necht' se do pekla propadne tuto noc; živa nesmí zůstat. Mé srdce zkamenělo; když na ně udeřím, bolí mě ruka. Ó, celý svět nemá milostnějšího stvoření, ona mohla by ležeti císaři po boku, a on by jí byl služebný.

Jago. Na to nesmíte teď mysliti.

Othello. Bůh ji zatrat'! já jen povídám co jest – ona tak útle zachází s jehlou – ona jest tak výborna v hudbě! – Ó, ona by zpěvem nedvěda zkrotila! – A tak plna vznešeného vtipu a ducha.

Jago. Tím horší jest.

Othello. Ó, tisíckrát, tisíckrát horší. A potom její přívětivé chování!

Jago. Ovšem, jen příliš přívětivé!

Othello. Pravda; ale přece, Jago, jest to škoda – ó Jago, škoda, Jago.

Jago. Když máte takové potěšení z jejich nectností, tedy jí dejte dovolení svobodně hřešit; neboť když se to vás netýká, komuž jinému co do toho?

Othello. Já ji na kusy roztrhám! Mně rohy nasadit!

Jago. Ó, to jest špatné od ní.

Othello. S mým podřízeným!

Jago. To jest ještě špatnější.

Othello. Zaopatř mi nějaký jed, Jago; tuto noc. Já se s ní nebudu dlouho vadit, aby její krása a sličná postava nezviklala mne opět v mém úmyslu; – tuto noc, Jago.

Jago. Neotravujte ji, zaškrťte ji na jejím loži, na tom samém loži, které zneuctila.

Othello. Dobře, dobře, spravedlivost toho trestu se mi líbí.

Jago. O Kassia pak nechte se starati mne. O půl noci uslyšíte více.

Slyšeti troubení.

Othello. Výborně. – Co to za troubení slyšet?

Jago. Toť zajisté z Benátek poselství.

Hle, Lodoviko, vyslán od vévody,
přichází s vaší manželkou.

Vystoupí Lodoviko, Desdemona a družina.

Lodoviko. Důstojný vůdce, buďte pozdraven.

Othello. Vítám vás, pane.

Lodoviko. Vévoda i rada

Benátská pozdravují vás.

Dá mu písemnosti.

Othello. Já líbám

zvěstovatele jejich vůle.

Otevře a čte.

Desdemona. Strýče,

co máte nového?

Jago. Těším se velmi

vás vidět, pane, vítejte mi v Cypru.

Lodoviko. Děkuji; jak se má zástupník Kassio?

Jago. On žije.

Desdemona. Milý strýče, manžel můj

se na něj hněvá, vyť to spravíte.

Othello. Víš to tak jistě?

Desdemona. Kterak, pane můj?

Othello (čte). „To neopomíňte, jakož vám milo –“

Lodoviko. On nemluvil k vám, jej to psaní baví.

Jest mezi vaším manželem a Kassiem
nevole?

Desdemona. Velmi nešťastna. Bych mohla

je smířit, dalať bych já mnoho za to;

tak milý jest mi Kassio.

Othello. Hrom a peklo!

Desdemona. Můj manžele!

Othello. Jsi moudra?

Desdemona. On se hněvá?

Lodoviko. Možná, že list se nemile ho dotknul,

neb myslím, že ho nazpět volají,

stavíce Kassia na jeho místo.

Desdemona. To mě srdečně těší.

Othello. V skutku?

Desdemona. Pane?

Othello. Těší mě, že vás vidím šílenou.

Desdemona. Drahý Othello!

Othello. Dáble!

Uhodí ji.

Desdemona. To jsem nikdy
nezasloužila od vás.

Lodoviko. V Benátkách
by, pane můj, to nikdo neuvěřil,
kdybych i přísahal, že jsem to viděl.
to jest přes příliš, odproste ji, pane,
hle, ona pláče.

Othello. Ó ten d'ábel, d'ábel!
Kdyby od ženských slzí mohla země
obtěžkat, každá krápěj, kterou upustí,
by byla krokodilem. Pryč mi z očí!

Desdemona. Již jdu, bych déle nehněvala vás.
Odejde.

Lodoviko. Opravdu, poslušná to žena. Prosím,
šlechtný pane, zavolejte zpět ji.

Othello. Paní –

Desdemona. Můj pane?

Othello. Co jí chcete, pane?

Lodoviko. Kdo? já, šlechtný pane?

Othello. Vždyť jste žádal,

aby se obrátila. Ona, pane,
umí se obracet a obracet,
a při tom přec jde napřed; plakat umí,
ó pane, plakat, a poslušna jest –
poslušna, pravím, velmi poslušna, –
plač jenom dál. Ó, co se toho týče,
ona se umí stavět! – Já jsem zpět
povolán do Benátek. – Jenom jdi,
však já tě zavolám. – Já uposlechnu
tohoto rozkazu, a zpět se vrátím
zas do Benátek. – Pravím, abys šla. –

Desdemona odejde.

Kassio na mé místo. Prosím, pane,
dnes se mnou večeřte. Buďte vítán
na Cypru, pane. – Opice a kozy!

Odejde.

Lodoviko. To-li ten šlechtný jest mouřenín,
v nějž celá naše rada důvěru
svou skládá? to-li jest ten nepohnutý
od vášní duch, jehožto pevnou cnost
ni střela náhody, ni oštip štěstí
nemohou ranit ani dosáhnout?

Jago. On převelmi se změnil.

Lodoviko. Zdaliž pak
jest při rozumu a zdravého mozku!

Jago. On jest co jest; co myslím, nechci říci,
a přál bych od srdce, aby byl tím,
čím, není-li, by být moh'.

Lodoviko. Ženu bít!

Jago. To v skutku nebylo od něho hezké,
a přec bych přál, aby ta rána byla
nejhorší jeho skutek.

Lodoviko. Jest to jeho
obvyklý způsob? čili ono psaní
tak silně na krev jeho působilo,
že ponejprvé se to opovážil?

Jago. Ó Bože, kdybych povídat měl všecko,
co viděl jsem a zkusil, nebylo
by poctivé to ode mne. Jen sám
ho pozorujte, jeho chování
vám ho tak prozradí, že netřeba
mi více mluvit. Jenom jděte za ním,
a dejte pozor, jak se bude chovat.

Lodoviko. Jeť líto mi, že jsem se klamal v něm.
Odejdou.

Výjev druhý.
Pokoj v zámku.
Othello a Emilie.

Othello. Nic tedys neviděla?

Emilie. Nic nepřeslechla jsem, aniž jsem měla
kdy podezření.

Othello. Přeces ji však s Kassiem
viděla spolu?

Emilie. Při tom ale nikdy
nic zlého neviděla jsem, a každé
jsem slovo slyšela, jež mluvili.

Othello. Což nikdy nešeptali?

Emilie. Nikdy, pane.

Othello. Nikdy tě neposlali pryč?

Emilie. Ó nikdy.

Othello. Abys jí rukavice, vějíř, nebo
cokoli jiného přinesla?

Emilie. Nikdy.

Othello. To divno.

Emilie. Duši svou, šlechtný pane,
chci sázeti na její poctivost.
Jinak-li si smýšlíte, tu myšlénku
zatraťte, onať klame vaše srdce.
Ký ničemník vám toto namluvil,
necht' Bůh ho tresce kletbou hadovou!
Ona-li není cudna, poctiva
a věrna: neníť muže šťastného
na světě, a ta nejčistější žena
jest černa jako sama pomluva.

Othello. Jdi, zavolej ji.

Emilie odejde.

Ona dosti mluví,
než není kuplířky, jenž by to samé
neříkala. To zchytralá jest kurva,
zámek i klíč daremných tajností:
a přece klečí na svých kolenou,
a modlí se, neb jsem ji takto viděl.

Vystoupí Emilie a Desdemona.

Desdemona. Co poručíte, pane?

Othello. Přístup blíže,
má holubinko.

Desdemona. Co vám libo, pane?

Othello. Ukaž mi oči, hled' mi do očí.

Desdemona. Jaký to hrozný nápad!

Othello (*k Emilii*). Čiň svůj úrad,
nech milovníky samotny a zamkni,
kuplířko, dvéře, a když někdo půjde,
zakašli, dělej hem, jak činíváš.

Emilie odejde.

Desdemona. Na kolenou vás prosím, řekněte,
co znamenají tyto vaše řeči?
Hněv sice znamenám ve vašich slovech,
však nerozumím tomu.

Othello. Rci, kdo jsi?

Desdemona. Manželka vaše, pane, vaše věrná,
nevinná manželka.

Othello. Přísahaj na to
a sama zatrat' se, aby se ďábel
tvé andělské nestrašil podoby,
a směleji tě chopil; budiž tedy
dvojnásob zatracena, přísahajíc
žes poctiva.

Desdemona. Bůh ví, že jsem.

Othello. On ví
zajisté, že jsi falešna co peklo.

Desdemona. Ku komu jsem to, pane, kým a jak?

Othello. Ó Desdemono! pryč ode mne, pryč!

Desdemona. Ó přeneš'astný dne! – Proč pláčete?
Jsem já snad příčinou těch vašich slzí,
můj pane? Domníváte-li se snad,
že otec můj původem tohoto
vašeho odvolání, netrestejte
pak za to mne; pakli jste vy ho ztratil,
ztratila já ho též.

Othello. Ó kýž by nebe
mě bylo bídou stíhalo, a na mou
nekrytou hlavu všecky svízele
a všecku hanbu bylo sypalo;
kýž by mě pode rty až do chudoby

bylo pohřížilo, a s poslední
mě nadějí uvrhlo do žaláře,
snad v některém bych koutku srdce svého
byl našel krůpěj trpělivosti:

Tak ale, učinit mě pevnou sochou
pro čas posměchu, aby zdlouhavým
svým prstem na mne ukazoval, ó!
A ještě snesl bych to velmi dobře,
než odtud vyhnán být, kde jsem měl
schovaný poklad svého srdce, kde
buď žít musím, aneb docela
být bez života, z toho pramene,
jenž dává vláhu mému životu,
jinak-li nevysch' – odtud vyvržen,
nechci-li jej co louži podržet,
kde škaredé se žáby peleší!
Při tom, trpělivosti, mladistvý
a růžotvárný cherube, změň barvu,
můj pohled hrozný jest, jak pohled pekla.

Desdemona. Doufám, že manžel můj mě za počestnou
pokládá.

Othello. Rovně jako v letě mušky
na jatkách, jenž se v línutí již páří.
Ty jedovaté bejlí! proč's tak krásné?
proč tvoje vůně jest tak líbezna,
že od ní hlava bolí? Kýž byses
nebyla narodila!

Desdemona. Ach, jaký hřích mnou spáchán nevědomky?

Othello. Byl-liž ten krásný lístek, byla-liž
ta pěkná kniha udělána proto,
by na ni napsalo se slovo: kurva?
Ptáš se mne, co jsi provinila? čím
se prohřešila? – Obecná ty děvko!
Mé líce ve horoucí by se pec
obrátit musely, v nížto by stud
na popel shořel, kdybych mluvit měl
o nepravostech tvých! – Cos zavinila? –
Nebe se třese, měsíc zakrývá se,
a chlípny vítr, jenž co potká, zlíbá,
ukryl se v dutých země hlubinách,
a oněměl i ohluch'! – Co jsi zavinila? -
Nestoudná nevěstko!

Desdemona. Pro milý Bůh!
ty křivdíš mi.

Othello. Což nejsi nevěstka?

Desdemona. To nejsem, jako že jsem křesťankou.

Tuto-li schránku svému manželu
zachovat ode všeho nečistého
a protizákonního dotknutí,
jest – nebýt nevěstkou, já nejsem žádná.

Othello. Že nejsi kurva?

Desdemona. Při mém spasení,
to nejsem.

Othello. Možná-li?

Desdemona. Smiluj se Bože!

Othello. Tedy tě prosím za odpuštění,
já měl tě za zchytralou onu kurvu
Benátskou, již Othello sobě vzal.

Emilie vstoupí.

A ty pak ženo, která naopak
svatému Petru bránu pekelnou
opatruješ, ty! ty! ba ano ty!
My už jsme hotovi, zde peníze
za tvoji práci; prosím otevři
a neprozrad' nás.

Odejde.

Emilie. Ó Bože! co to myslí milost pán?
Jak jest vám, milost paní?

Desdemona. Jako ve snách.

Emilie. Povězte mi, co schází milost pánu?

Desdemona. Komu že?

Emilie. Mému pánu, milost paní.

Desdemona. Kdo jest tvůj pán?

Emilie. Můj Bože, váš pan manžel.

Desdemona. Já nemám manžela, nemluv mi nic,
já plakat nemohu, a přece nemám
odpovědi leč slze. Dnešní noc
polož na lože moje svatební
má prostěradla, ale nezapomeň,
a zavolej mi svého muže.

Emilie. Jaká
to změna tady!

Odejde.

Desdemona. Dobře se mi stává, -
dle zásluhy. Ó co jsem učinila,
čím bych i nejmenší jen podezření
té hrozné viny na se uvalila?

Jago vstoupí.

Jago. Co poroučíte, milostivá paní?
Jak se vám vede?

Desdemona. Nemohu to říci.
Kdo děti vyučuje, činí to
s přívětivostí a jen zponenáhla;
tak měl i on svůj hněv mi jeviti,
neb věru děcko jsem, když se kdo hněvá.

Jago. O čem tu hovoříte, milost paní?

Emilie (*jenž se byla s Jagem vrátila*). Ach Jago, pán jí tolik kurev spílal,
tolik dal hanebných a špatných jmen,
že nelze věrnému to srdci snést.

Desdemona. Zasluhuji to jméno, Jago?

Jago. Jaké?
Desdemona. Které, jak praví, manžel můj mi dal.
Emilie. On ji zval nevěstkou. Opilý žebrák
nemůže hůře nadat děvce své.
Jago. A proč to činil?
Desdemona. Nevím příčinu,
však jistě vím, že nejsem taková.
Jago. Neplačte, milost paní. Smiluj se Bůh!
Emilie. Zdaž tolikými vznešenými sňatky
pohrdla, otce, vlast i přátely
své opustíc, by kurvou byla zvána?
A to snad není k pláči?
Desdemona. To jest můj
nešťastný osud.
Jago. Kýž ho za to pes!
Co ho to napadlo?
Desdemona. Bůh sám to ví.
Emilie. Chci viset, pekelný-li nějaký
zlosyn, nějaký služebný a dotíravý
ničemník, licoměrný úkladník
tu pomluvu si na ni nevymyslí,
by k úřadu se dostal; viset chci,
není-li tomu tak.
Jago. Fi hanba! neníť
takých na světě lidí, není možná.
Desdemona. A jsou-li takoví, Bůh odpusť jim.
Emilie. Odpusť jim provaz, kosti jejich pak
necht' hryže peklo! Proč ji zove kurvou?
Kdo obcuje s ní? kde a jak? kde důkaz?
Nějaký bídný chlap, ničemný šibal,
opovržený hulvát oklamal
Othella! – Nebesa, ó odhaltež
takéto hanebníky, vložte bič
do každé ruky poctivé, by zlosyn
ten nah byl světem hnán od východu
na západ.
Jago. Nekřič tak.
Emilie. Fi! taký chlap
to rovněž byl, jenž tobě spletl hlavu,
žes měl mne v podezření s mouřenínem.
Jago. Tys blázen, jdi.
Desdemona. Můj milý, dobrý Jago,
co učiním, bych opět smířila
manžela svého? Milý příteli,
jdi k němu, neb mi slunce svědkem jest,
že nevím, jak jsem lásku jeho ztratila.
Zde klečím – jestli se kdy moje vůle
slovem neb myšlénkou, anebo skutkem
na lásce jeho prohřešila, jestli
mé oči, uši aneb jiný smysl

na jiné podobě s rozkoší dlely,
aneb-li vroucně nemiluji ho
neb nemilovala jsem, neb budoucně
nebudu milovat – a kdyby mě
co žebráka od sebe odstrčil,
necht' žádný poklid nevejde mi v duši.
Nevlídnost může mnoho, o život
mě jeho nevlídnost můž' připravit,
mou lásku však nemůže k němu zmenšit,
nemohuť vyslovit to slovo kurva
bez úžasu; a spáchat skutek ten,
jenž přináší to jméno, nemohla
bych za celého světa poklady.

Jago. Prosím, utište se, to pouhá jest
u něho nevrlost. Řízení státní
mu nejde podle vůle, on pak s vámi
se hubuje.

Desdemona. Kýž by nic jiného to nebylo!
Slyšeti troubení.

Jago. Ubezpečuji vás, že tomu tak.
Slyšíte, nyní troubí k večeři,
Benátští poslové již čekají.
Jděte a neplačte, vše bude dobře.
Desdemona a Emilie odejdou.
Roderigo vstoupí.

Jak se vede, Roderigo?

Roderigo. Já nenalézám, že se mnou upřímně nakládáš.

Jago. A proč ne?

Roderigo. Každý den, Jago, děláš mi nějaké bělmo na oči, a spíše, jak se mi nyní zdá,
vzdaluješ mne ode všech příležitostí, než bysi naději mou nejmenším prospěchem
oživoval. Již to opravdu nechci déle trpěti, aniž to tak nechati, co jsem posud tak zpozdíle
zkoušel.

Jago. Chceš mne poslechnouti, Roderigo?

Roderigo. Já poslouchal již příliš mnoho, neb mezi tvými řečmi a tvými skutky není žádné
podobnosti.

Jago. Ty mě velmi nespravedlivě viníš.

Roderigo. Jen z toho, co je pravda. Já na to své jmění nasadil. Polovic těch klénotů, které
jsem tobě dal pro Desdemonu, bylo by jeptišku pohnulo. Tys mně pravil že je přijala, a
ujišťovals mě, že mně její bližší známost nahradí, ale to se nestalo.

Jago. Dobře, jen dále, velmi dobře.

Roderigo. Velmi dobře, jen dále! Já nemohu dále, člověče; na mou duši, já povídám, že je to
šibalství, a počínám znamenat, že mě máš za blázna.

Jago. Velmi dobře.

Roderigo. Já povídám, že to není velmi dobře. Já se sám svěřím Desdemoně; dá-li mi nazpět
mé klénoty, nebudu více o ni státi, a budu litovati svého nedovoleného úmyslu: nedá-li mi
jich, musíš ty mně dosti učiniti.

Jago. Již si vymluvil?

Roderigo. Ano, a nic jsem nemluvil, než co v skutku učiním.

Jago. Ha, nyní vidím, že máš oheň, a od nynějška smýšlím o tobě lépe než posud. Podej mi ruku, Roderigo. Tys mi učinil důvodné výčitky, ale já tě ubezpečuji, že jsem se v té věci upřímně choval.

Roderigo. To jsem právě nepozoroval.

Jago. To připouštím, žes to nepozoroval, a tvé podezření není bez rozumu ani bez povážení. A však, Roderigo, máš-li to v skutku, čeho se nyní spíše do tebe domýšlím než dříve – totiž odhodlanost, zmužilost a srdnatost, – tedy to ukaž této noci. Jestliže zítřejší noci neokusíš Desdemony, hled' mě sprovodit se světa, a vymejšlej úklady na mé živobyťi.

Roderigo. Nuž a co jest to? srovnává se to s rozumem a prozřetelností?

Jago. Přišlo výslovní nařízení z Benátek, aby Kassio nastoupil na Othellovo místo.

Roderigo. Jest to pravda? – Tedy vrátí se Othello s Desdemonou zase do Benátek.

Jago. I chraň Bůh, on půjde do mouřenínské země a vezme Desdemonu s sebou, neprodlouží-li se nějak jeho pobytí zde, a to se nejlépe může státi, když se Kassio odstraní.

Roderigo. Co jmenuješ odstraniti?

Jago. I nu, učiniti ho neschopným Othellova místa, zlomiti mu vaz.

Roderigo. A to, myslíš, abych já učinil?

Jago. Jestliže si troufáš dobytí prospěchu a vzíti si právo. Dnes večerí s jednou nevěstkou, a já půjdu do jeho společnosti; on jistě nic neví o svém čestném povýšení. Chceš-li naň počíhati, až odtamtud půjde – a já již způsobím, aby se to stalo mezi dvanáctou a jednou – tedy ho můžeš pohodlně přepadnout. Já zůstanu na blízku, abych ti mohl ku pomoci přispěti, a on padne mezi nás. Pojd', nestůj tady, a nediv se tomu tak; já ti dokážu, jak potřebno jest, aby Kassio umřel, že sám tu povinnost uznáš ho usmrtit. Již jest svrchovaný čas k večerí, a začíná býti pozdě. Musíme jíti.

Roderigo. Ty mně musíš ještě více důvodů dáti.

Jago. Já tě docela uspokojím.

Odejdou.

Výjev třetí.

Jiný pokoj.

Othello, Lodoviko, Desdemona, Emilie a družina.

Lodoviko. Prosím vás, milost pane, račte se zachovati.

Othello. Dovolte mi, mně bude svědčit chodit.

Lodoviko. Dobrou noc, milost paní; uctivě děkuji Vašnosti.

Desdemona. Vaše návštěva byla mi velmi milá.

Othello. Líbí se jíti, pane? – Ó Desdemono!

Desdemona. Můj pane?

Othello. Jdi v tu chvíli lehnout, já přijdu hned za tebou. Propust' komornou, a učin' co ti povídám.

Desdemona. To učiním, pane

Othello a Lodoviko odejdou s družinou.

Emilie. Kterak jest nyní? Teď se zdá být tišším.

Desdemona. On pravil, že v tu chvíli za mnou přijde,
a poručil, bych položila se
a tebe propustila.

Emilie. Propustit mne?

Desdemona. Tak poručil, pročez, Emilie,
dej mně můj noční oblek, a pak s Bohem;
nesmíme mu teď činit proti vůli.

Emilie. Kýž byste nebyla ho poznala.

Desdemona. To nechtěla bych, moje láska jest
tak spokojena s ním – odepni mne –
že jeho nevrlost i jeho hněv
a zarmoucená tvář svou vnađu mají
a krásu pro mne.

Emilie. Prostěradla jsem,
jak poroučela jste, na postel dala.

Desdemona. Vše jedno mi – ó milý Bože můj,
jak zpozdilí jsme často! – umru-li
před tebou, zaobal mě do jednoho.

Emilie. Co mluvíte zas?

Desdemona. Moje matka měla
děvečku, Baruška jí říkali,
ta měla milého, a ten ji nechal.
I uměla ti jednu písničku,
ta byla stará sic, než hodila se
k jejímu neštěstí, i zpívala
ji ještě při smrti. Ta písnička
mi ani z hlavy nechce dnes, a sotva
se zdržím, abych nesvěsila hlavu
na jednu stranu, jak ubohá Barča,
a nezpívala ji. Prosim tě, pospěš.

Emilie. Chcete svůj noční plášť?

Desdemona. Ne, odepni mne. –
Ten Lodoviko, to je švarný muž.

Emilie. Hezký to muž.

Desdemona. A má dar výmluvnosti.

Emilie. Já znám jednu dámu v Benátkách, ta by byla bosa do svaté země putovala za jedno
políbení od něho.

Desdemona. Seděla dívka pod stromem
s hlavinkou podepřenou,
srdce jí v hoři tonulo,
tvář měla uslzenou.
Dívka žalostně vzdychala,
potůček hrčel k tomu,
horoucí její slzinky
padaly vedle stromu.

Odlož to – pospěš, on tu hnedle bude.

Zelená z vrby ratolest,
ta bude mojí věncem;
nehaň ho nikdo, neboť jsem
spokojena s milencem,

Ne, to nepřijde ještě. – Slyš, kdo klepá?

Já mu vytýkala nevěrnost,
on pravil: pust' vrtochy,
mně líbí se hezké dívčiny,

a ty máš ráda hochy.²¹<TRN>²¹ V originálu má každá sloka refrain:
willow, willow, willow (ó vrbo, vrbo, vrbo), což do češtiny
nelze s prospěchem přeložiti, za jedno pro obzvláštní plynost
zvuku toho anglického slova, a za druhé, poněvadž není Čechům

vrba znamením smutku, jako jest Angličanům. </TRN>
A nyní jdi, buď s Bohem. Moje oči
mně svrbí, znamená to pláč?

Emilie. Ó nikoli.

Desdemona. Tak jsem to slyšala. – Ó muži, muži!

Emilie, řekni mi, co myslíš, jsou-li
takové ženy, jenž své muže tak
hanebně klamou?

Emilie. Ó, ba ovšem jsou.

Desdemona. Učinila bys to za celý svět?

Emilie. Vy ne?

Desdemona. Při tomto světle nebeském,
já ne.

Emilie. Já též ne při nebeském světle,
to mohla bych i po tmě udělat.

Desdemona. A za celý svět bys to učinila?

Emilie. Svět, to jest velká věc, převeliká
odměna za tak malý hřích.

Desdemona. Já myslím,
že bys to neučinila.

Emilie. A já zas myslím, že bych to učinila, a potom bych to zas odčinila. Opravdu, takového
něco neudělala bych za prsten, ani za několik loket kmentu, ani za nové šaty, aneb za
čepec, aneb začkoli tak bídného, ale za celý svět! Aj která žena nepodvedla by manžela,
kdyby se tím stal pánem celého světa! Za to bych se odvážila očistce!

Desdemona. Ať v tu chvíli umru, jestli bych se za celý svět takové nepravosti dopustila.

Emilie. Ale nepravost jest jen nepravost ve světě, a kdybyste za odměnu dostala celý svět,
byla by to nepravost ve vašem vlastním světě, a vy byste ji mohla honem zas napravit.

Desdemona. Já přece nevěřím, by která žena
taková byla.

Emilie. Těch jest na kopy,
a ještě tolik k tomu, že by svět,
o nějž by sázka byla, jimi se
olidnil. Já však myslím, že to mužů
jest vina, ženy-li kdy klesnou. Dejme tomu,
že zapomenou na svou povinnost,
a jinde tím, co naše, plýtvají,
aneb že podivná je žárlivost
napadá, že jsou na nás zlí a přísní,
ba že nás bijí, nebo jmění naše
promrhávají: medle vždyť i my
bez žluči nejsme, a jakkoli tiché,
rády se mstíme. Majít' vědět muži,
že mají ženy smysly jako oni,
že mají zrak i čich, a umějí
tak dobře sladké od kyselého,
jak oni, rozeznávat. Jaký účel
mají, když nás za jiné vyměňují?
Jest to snad hračka? Jest. Či náruživost?
Tuším že jest. Neb slabost? Jest i ta.
A což nám není náruživosti?

nemilujem-li hračky jako muži?
nejsme tak slaby též, jak oni jsou?
Nuž mějte úctu pro nás mužové,
sic jste nám v hříších učitelové.

Desdemona. Dobrou noc. Bože můj, přispěj mi milost tvá
by vedla k dobrému, ne k zlému, rada zlá.

Odejdou.

Jednání páté.

Výjev první.

Ulice.

Jago a Roderigo vystoupí.

Jago. Sem za ten výstupek se postav, on
hned musí přijít, vytas meč a tref
kam máš; buď vesel, ničeho se neboj,
já budu po tvém boku. Rozhodná
jest doba tato, buď nás učiní
šťastnými aneb zkázu přinese,
to rozvaž, a na všechno odhodlej se.

Roderigo. Buď při ruce mi, kdybych se ho chybil.

Jago. Jsemť při tobě; teď vzmuž se, vytas meč.

Poodejde něco málo.

Roderigo (*jde na své místo*). Nerad před sebe беру tento čin,
dal mi však dostatečné důvody –
vždyť pouze bude o člověka méně! –
Ven, meči, Kassio umře!

Jago (*pro sebe*). Tak jsem dlouho
prudkého mladíka tohoto štvál,
až celý v ohni jest. Skolí-li teď
on Kassia, nebo Kassio jej, anebo
padnou-li oba vespolek, vždy při tom
mám prospěch. Zůstane-li Roderigo
na živě, bude chtít ode mne
to zlato a ty klénoty, jež jsem
vylákal od něho jakožto dary
pro Desdemonu – to se nesmí státi. –
Zůstane-li na živě Kassio,
vždy ostouzet mne bude jeho sličnost,
a mimo to by mohl mouřenín
mne jemu prozradit, pak byl bych v kleštích –
nic, umřít musí. – Slyším se ho blížít.

Kassio vystoupí.

Roderigo. To on, znám chůzi jeho; umři chlape!

Poraní Kassia.

Kassio. Ta rána mohla být mi nebezpečna,
kdyby můj oděv nebyl pevnější,
než ty snad myslíš. Uvidíme nyní,
jak pevný tvůj jest.

Potýkají se, Kassio raní Roderiga.

Roderigo. Ó po mně je veta!
Jago píchne Kassia od zadu do nohy a odejde.

Kassio. Jsem mrzák na věky! pomozte! vražda!
Klesne.

Othello z pozdálčí.

Othello. Ten hlas jest Kassiov; Jago plní slovo.

Roderigo. Ó, já jsem nešlechtník.

Othello. Slyš! tak jest.

Kassio. Pomozte lidé! světlo! ranhojiče!

Othello. On jest to; – ó ty hodný, poctivý
a spravedlivý Jago, jenž tak vroucně
urážku přítelovu cítíš! tys
mi příkladem. – Panenko, milovník
tvůj mrtev jest, tvá hodinka se blíží.
Já přijdu, nevěstko; pryč ze srdce
vytrhnu vnady tvé a zraky mylné
a smilnou krví zbarvím lože smilné.

Odejde.

Lodoviko a Graciano z pozdálčí.

Kassio. Hej! hola! žádná stráž? a nikdo zde?
Vražda! hej vražda!

Graciano. Zde se neštěstí
nějaké stalo, tento křik jest hrozný.

Kassio. Pomozte!

Lodoviko. Slyšíte!

Roderigo. Bezbožný padouch!

Lodoviko. Dva nebo třikrát se tu vzdychalo.

Tma jako v pytli, snad to nástraha;
nechoďme tam samotni, nás jest málo.

Roderigo. Což nikdo nejde? mám se zakrvácet?

Jago vstoupí se světlem.

Lodoviko. Slyš!

Graciano. Tady někdo v košili přichází
s světlem a se zbraní.

Jago. Kdo tady jest?
Kdo křičel: vražda?

Lodoviko. My to nevíme.

Jago. Neslyšeli jste křičet?

Kassio. Tady, tady, –
pro Boha prosím vás, pomozte mi!

Graciano. To jest Othellov praporečník, tuším.

Lodoviko. Tak jest, a velmi zmužilý to chlapík.

Jago. Kdo jsi, jenž takto úpěnlivě voláš?

Kassio. Ó Jago, padouchové nějací
mě přepadli a takto zmrzačili.
Přispěj mi ku pomoci.

Jago. Milý Bože!
To ty jsi, zástupníku! Který zlosyn
to učinil?

Kassio. Myslím, že jeden z nich
tu nedaleko leží těžce raněn.

Jago. Ti úkladníci!

(*K Lodovikovi a Gracianovi*) Kdo pak vy jste? Pojd'te
sem blíž a pomozte.

Roderigo. Ó pomozte mně!

Kassio. To jest z těch vrahů jeden.

Jago (*probodne Roderiga*). Bezbožníku!
úkladný vrahu!

Roderigo. Zatracený Jago!
nelidský pse! ó, ó!

Jago. Po tmě vraždit! –
kde jsou ti zkrvácení zloději? –
Jak ticho ve městě! – hej vražda! vražda! –
Kdož pane jste vy? jste dobří čili zlí?

Lodoviko. Jaké nás naleznete, tak nás chvalte.

Jago. Pan Lodoviko.

Lodoviko. Ano, pane.

Jago. Prosím
za odpuštění, tady leží Kassio
od zákeřníků raněn.

Graciano. Kassio?

Jago. Jak jest ti, bratře?

Kassio. Skrze nohu jsem
proboden.

Jago. Nedej Bůh! – Posvět'te, páni,
já zavážu mu ránu košilí.

Bianka vystoupí.

Bianka. Co jest to? kdo tu křičel!

Jago. Kdo tu křičel?

Bianka. Ó drahý Kassio, můj znejmilejší,
můj Kassio! Kassio! ó Kassio!

Jago. Ta zpropadená kurva! Kassio,
máte-liž na někoho domnění,
jenž vám to udělal?

Kassio. Ba nemám.

Graciano. Velmi
jest líto mi, že vás tak vidím; právě
jsem vás chtěl hledat.

Jago. Podvazek mi dejte,
tak. – Kdybychom jen nosidla tu měli,
abychom snadněji ho mohli odnest.

Bianka. Bože, on omdlévá. Ó Kassio! Kassio!

Jago. Pánové, tuším že ten padouch zde
účasten zrady té. – Jen ztrpení,
můj milý Kassio, podejte mi světlo.
Známe-li pak tu tvář? – Můj dobrý Bože,
to jest můj krajan Roderigo!
Či on to není? – Ba on jest to – v skutku,
tot' Roderigo.

Graciano. Jakže? Roderigo
z Benátek.

Jago. Ba ten samý, pane, znal jste ho?

Graciano. Jakž bych ho neznal?

Jago. Ha! pan Graciano?

Odpusťte, prosím; krvavý ten výjev
buď mojí výmluvou, že jsem vás neznal.

Graciano. Těší mě, že vás vidím.

Jago. Kassio,
jak jest ti? Ó jen nosidla, jen nosidla!

Graciano. Roderigo!

Jago. On to jest. – Ó to je dobře,
tu jsou nosidla.

Přinesou je.

Odneste ho někdo,
však pomalu, já zatím zavolám
vůdcova ranhojiče. (*K Bianca*) Vy si práci
uspořte, zavražděný Kassio
byl drahý přítel můj. Co pak jste měli
spolu za hádku?

Kassio. Ni té nejmenší,
ani ho neznám.

Jago (*k Bianca*). Kterak? vy jste zbledla? –
Prosím vás, odneste ho z povětrí.

Kassia a Roderiga odnesou.

Vy, milí pánové, zůstaňte zde. –

Vy, ženo, zbledla jste? – Pohleďte páni,
jak strhány jsou oči její! – Ha,

ten nepohnutý pohled jest váš zrádce. –

Dobře se na ni podívejte, páni;

ó zlé svědomí vezdy bude mluvit,

a kdyby všechny řeči vymřely.

Emilie vstoupí.

Emilie. Pro Boha! co se děje, manžele?

Jago. Kassia přepad' po tmě Roderigo,
a jiní chlapi, kteří utekli.

Kassio jest těžce raněn, a Rodrigo
jest mrtev.

Emilie. Ach, ubohý Kassio!

Jago. To jest následek smilství. Prosím tě,
jdi, ptej se Kassia, kde večerel.

(*K Bianca*) Co, vy se lekáte?

Bianka. On u mne byl,
proto však nelekám se.

Jago. Že byl u vás?

Tedy vám káži, abyste šla se mnou.

Emilie. Fi, daremnice!

Bianka. Daremnice nejsem,
jsemť jistě poctiva tak jako vy,
jenž mě tak hanobíte.

Emilie. Cože, jako já?
Fi hanba!

Jago. Mil[í] páni, postarejme
se teď o ubohého Kassia. –
Pojď s námi ženo, brzo budete
jináče mluvit. Emilie,
pospěš do zámku, zvěstuj mému pánu
a paní, co se stalo. – Jděte jen.
(*Pro sebe*) Ta noc buď původem jest štěstí mého,
buď v propast uvrhne mne nešťastného.
Odejdou.

Výjev druhý.

Spací komnata, Desdemona spí, a na stole hoří svíčka.

Othello vystoupí.

Othello. Mámt' příčinu, mám příčinu, mé srdce, –
nechtějte slyšet ji, vy cudné hvězdy! –
neb hrozna jest. – A přec se ostýchám
proliti její krev a natrhnouti
tu její kůži nad sním bělejší,
a hladký jako ouběl na pomníku.

Odloží svůj meč.

Než ona musí umřít, sic by více
podvedla mužů. Zhasím tuto svíčku,
a potom <EMPH> tuto </EMPH>zhasím. Když já tebe,
plamenný služebníče, zhasím, mohu
ti opět navrátit předešlé světlo,
když mi tě líto; tvoje-li však jednou,
výborné přírody překrásný vzore,
zhasím, kde vzítí jiskru Prometheovu,
jenž by je opět rozžehla! Když růži
utrhnu, nemohu jí více živý
dát zrůst, a ona musí zvadnouti; –
budu k ní vonět, dokud na keři.

Políbí Desdemonu.

Ó balšámový duchu, který skoro
zlámati meč svůj nutíš spravedlnost. –
Teď ještě jednou, ještě jednou. – Takto
buď po smrti, pak dřív tě usmrtím,
a potom budu tebe milovat, –
poslední toto ještě políbení, –
tak osudná nebyla nikdy sladkost.
Plakati musím, ukrutné však jsou
ty slzy. Zármutek můj božský jest,
co miluje, zabíjí. – Ona bdí. –

Desdemona. Kdo jest to zde, Othello?

Othello. Já to jsem.

Desdemona. Nechceš si lehnout, milý manžele?

Othello. Modlila jsi se večer, Desdemono?

Desdemona. Modlila, pane.

Othello. Vzpomeneš-li si
na některý snad zločin, za který
jsi ještě nežádala odpuštění
od pána Boha, tedy hned je žádej.

Desdemona. Můj Bože, jaké řeči ke mně mluvíš?

Othello. Učiň to, pospěš si, já poodstoupím;
nepřipravenou nechci vraždit duši,
Bůh zachraň.

Desdemona. Mluvíš o vraždění?

Othello. Ano.

Desdemona. Nuž tedy Bůh se smiluj nade mnou.

Othello. Amen, z celého srdce.

Desdemona. Snad pak nechceš
zavraždit <EMPH> mne.</EMPH>

Othello. Hm!

Desdemona. Já se tě přec lekám.
Tys ukrutný, když tvoje oči tak
se koulí; nevím sice, proč se báti,
neznajíc žádné viny na sobě,
však přece cítím, že se bojím.

Othello. Pamatuj na své hříchy.

Desdemona. Láska k tobě
a oddanost jsou moje všechny.

Othello. Právě
pro tyto musíš umřít.

Desdemona. Smrt za lásku,
toť nepřírozeno! – Ó Bože, proč
tak zpodní pysk svůj hryžeš? Nějaká
krvavá vášeň celým tělem tvým
pohybuje; to zlá jsou znamení,
doufám, že na mne neukazují.

Othello. Buď ticha, mlč.

Desdemona. Již mlčím, mluv, co jest?

Othello. Ten šátek, který mně tak milý byl,
jsi dala Kassiovi.

Desdemona. Život i duši
chci ztratit, pravda-li to, ptej se ho.

Othello. Má duše, nepřisáhej falešně,
neb na smrtelné ležíš posteli.

Desdemona. Hned ale neumru.

Othello. Ba ano, hned.
Pročež upřímně vyznej svoje hříchy,
neb kdybysi hned každý přestupek
přísahou zapírala, neodejmeš
mi silnou přesvědčenost mou, jenž tíží
mou duši. Umřít musíš.

Desdemona. Ó můj Bože,
smiluj se.

Othello. Amen pravím.

Desdemona. Ó, smiluj se
i ty! Já ve svém živobytí nikdy
tě neurazila, a nikdy jsem
nemilovala Kassia, leč onou
obecnou láskou bližního, již Bůh
sám prikazuje. On ode mne žádných
nedostal darů.

Othello. Při sám Bůh, já viděl
svůj šátek v jeho ruce. Ó ty ženo
křivopřísežná, ty mé srdce v kámen
zatvrzuješ, a činíš, že svůj čin
jmenovat musím vraždou, jejžto jsem
za povinnou měl obět'. Já viděl ten šátek.

Desdemona. Tedy jej našel, ode mne ho nemá. –
Nechť přijde sám a pravdu vyjeví.

Othello. On se již přiznal.

Desdemona. K čemu, manžele?

Othello. Že s tebou obcoval.

Desdemona. Nedovoleně?

Othello. Tak jest.

Desdemona. To on nemůže říci.

Othello. Ne,
neb ústa jeho zacpána již jsou;
pocitivý Jago postaral se o to.

Desdemona. Mé obávání vše mi vysvětluje, –
jak, jest on mrtev?

Othello. Kdyby každý vlas
na něm o sobě živ byl, pomsta má
by byla zachvátila všecky.

Desdemona. Bože můj!
On zrazen jest, a já jsem ztracená.

Othello. Před mýma očima, ty nevěstko,
jej oplakáváš?

Desdemona. Zavrhni mne, pane,
jen nezabíjej mne.

Othello. Pryč s tebou, kurvo!

Desdemona. Zab mě až zítra, jenom tuto noc
mi popřej žítí.

Othello. Nic, a pakli se
mi zpouzet budeš –

Desdemona. Jen půl hodiny.

Othello. Ni minuty, tu není odkladu.

Desdemona. Jen co se pomodlím.

Othello. Nic, již jest pozdě.
Uškrtí ji.

Emilie (venku). Hej milost pane, milost pane, hej!

Othello. Jaký to povyk? – Ještě není mrtva?
ještě v ní život? – Při vší ukrutnosti
své přec jsem milosrden! – Nerad bych,

bys dlouho trpěla. – Tak, tak a tak.

Probodne ji.

Emilie (*venku*). Hej milost pane, milost pane, hej!

Othello. Kdo jest to?

Emilie (*venku*). Milost pane, ráda bych
mluvila s vámi slovo.

Othello. To jest Emilie – hned. – Teď jest mrtva –
Bez pochyby, že přináší mi zprávu
o Kassiově smrti. Velký to
byl hluk a povyk. – Již se nehýbáš? –
Ticho jak v hrobě. Mám ji vpustiti?
bude to dobře? – Mně se zdá, že opět
se hýbala – či nic? – co jest nejlépe?
Vpustím-li ji, bude k mé ženě mluvit.
K mé ženě? k jaké ženě? nemámť ženy!
Nesnesitelná, hrozná doba ta! –
Teď zdá se mi, že hrozné zatmění
by mělo být na slunci i měsíci,
a polekaná země že by měla
svou propast otevřít!

Emilie (*venku*). Milý, šlechtný pane, ráda bych
mluvila s vámi.

Othello. Zapomněl jsem na tě.
Pojď sem, Emilie, – ticho – počkej, hned –
jen zastru opony. Kdes byla, co mi chceš?
Otevře Emilii.

Emilie. Ach, milost pane, spáchána jest vražda
přehrozná.

Othello. Co? teď?

Emilie. Právě teď, můj pane.

Othello. To vina měsíce, jenž blíže k zemi
se snižuje, než bývá obyčejně,
a lidem rozum třestí.

Emilie. Kassio, pane,
zabil mladého Benátčana, jménem
Rodrigo.

Othello. Cože? Roderigo zabit,
a Kassio zabit?

Emilie. Kassio není zabit.

Othello. Že Kassio není zabit? – Tot' se vražda
omýlila, a sladká pomsta zní
nemile. ²²<TRN>²² Shakespeare, vtipů a podobenství velmi milovný,
představuje zde pomstu jakožto hudební nástroj, a vraždu
jakožto osobu naň hrající, která omylem nepravý zvuk vyvedla.
</TRN>

Desdemona. Ó, nevinně vražděna!

Emilie. Ha, jaký křik to!

Othello. To? a co?

Emilie. Ó Bože,
to byl hlas milost paní! pomozte!

ó, pomozte! Ó milost paní, mluvte
jedenkrát ještě! drahá Desdemona!
má milá paní, ozvěte se.

Desdemona. Já
umírám nevinně.

Emilie. Ó kdo to spáchal?

Desdemona. Nikdo, já sama. Měj se dobře, vyříd
manželu mému moje pozdravení,
ó, měj se dobře.

Othello. Jakým způsobem
se to jen stalo.

Emilie. Bůh jediný ví!

Othello. Tys právě slyšela, že já to nebyl.

Emilie. To řekla, pravdě dám své svědectví.

Othello. Odešla ona se lží do pekla,
neb já to byl, který ji usmrtil.

Emilie. Tím víc jest ona andělem, a vy
tím černější jste ďábel.

Othello. Ona se
svést dala k nevěře, a byla kurvou.

Emilie. To v hrdlo lžeš, ty ďáble.

Othello. Ona byla
jak voda falešna. ²³<TRN>²³ Tiché vody bývají nejhlubší. </TRN>

Emilie. Tys divoký
co oheň, když ji zověš falešnou,
ó, ona byla jako nebe čista!

Othello. Kassio tělesně s ní obcoval,
zeptej se svého muže. V nejhlubší
pekelnou propast musel bych být zaklet,
kdybych tak daleko byl pokročil
bez dobrých příčin. Muž tvůj všecko ví.

Emilie. Můj muž?

Othello. Tvůj muž.

Emilie. Že byla nevěrna?

Othello. Tak jest, a s Kassiem. Ó kdyby byla
mi věrna bývala, a Bůh byl stvořil
z čistého jediného krysolitu
tak velký svět mi, jako tento jest,
nebyl bych zaň ji dal.

Emilie. Můj manžel?

Othello. Ano,
on první mi to pověděl. Počestný
to člověk jest, zlých činů nenávistník.

Emilie. Můj manžel?

Othello. Proč to pořád opakuješ?
Tvůj muž to, pravím, byl.

Emilie. Ó paní má,
bezbožnost byla úkladnice lásky. –
Můj muž že nazýval ji nevěrnou?

Othello. On, ženo, manžel tvůj, nerozumíš?
můj přítel a tvůj muž, poctivý Jago.

Emilie. To-li on pravil, tedy zlostná duše
jeho nechť uhnívá mu každodenně
po kousku! neboť ve své hrdlo lže;
onatě příliš milovala d'ábla,
jemužto srdce zadala.

Othello. Ha!

Emilie. Učiň
již nejhorší. Tys byl tak hoden jí,
jako ten skutek tvůj jest hoden nebe.

Othello. Nejlépe učíš, když umlkneš.

Emilie. Ty nemáš ani polovic té síly,
abys mně ublížil, kterou mám já
k ztrpení také křivdy. Zpozdilče,
šilenče, v hloupostech podobný blátu,
tys vyved' skutek – tvého meče se
nic nelekám, rozhlásím to, a kdybych
i dvacaterý život ztratila.
Pomozte, dobří lidé, pomozte!
mouřenín zabil paní; vražda! vražda!

Montano, Graciano, Jago a jiní vystoupí.

Montano. Co znamená ten křik? co jest to zde?

Emilie. Tys tady, Jago? tys to dobře vyved',
že jiní svádějí své vraždy na tě.

Graciano. Co se tu děje?

Emilie. Jago, jsi-li muž,
pokárej ze lži toho bezbožníka,
on praví, že jsi jeho ženu vinil
z nevěry; vímť já, že to pravda není,
že nejsi taký padouch; mluv, neb srdce
mé plné jest.

Jago. Já mluvil, co jsem myslel,
a víc jsem nemluvil, než co on sám
za pravdivé a víry hodné uznal.

Emilie. A mluvils kdy o její nevěře?

Jago. Mluvil jsem.

Emilie. Tedys lhal, šeredně lhal,
stokráte budiž prokleta ta lež! –
Že s Kassiem držela? – s Kassiem pravíš?

Jago. S Kassiem, ženo; jdi a zadrž jazyk.

Emilie. Já nezadržím jazyk, mluvit musím,
má paní tuto leží zavražděna.

Všickni. To nedej Bůh.

Emilie. A tvoje klevety to způsobily.

Othello. Nežasněte tak, páni, jest to pravda.

Montano. To čin jest proklatý!

Emilie. Ó padoušství!

Přemýšlím právě, a již mi se svítá.

Ó bezbožnost! já si to myslila –

já bych se usmrtila žalostí.

Ó hrozné padoušství!

Jago. Jsi ztřeštěna?

Já poručím ti, abys domů šla.

Emilie. Ó milí páni, dovolte mi mluvit,
já jsem mu povinna sic poslušenství,
ne ale teď. Snad, Jago, nikdy více
nepůjdu domů.

Othello (*vrhne se na Desdemonu*). Ó, ó, ó!

Emilie. Svírej se jen a řvi, nebs usmrtil
nejmilostnější nevinnost, jenž žila.

Othello. Ó, ona byla nešlechtná žena.

Vzchopí se.

Skoro bych, ujče, nebyl poznal vás.

Zde leží vaše neť, jejížto dech

před chvílí ruce tyto zacpaly;

vím, že ten skutek strašně vypadá.

Graciano. Ubohá Desdemono, velmi rád jsem,

že otec tvůj jest mrtev; sňatek tvůj

byl jeho smrt, a žalost ukrátila

mu život; kdyby nyní žil, ten pohled

přivedl by ho k zoufalosti, on by

anděla strážce svého od sebe

zaklel a v zatracení upadl.

Othello. To jest opravdu smutné, ale Jago

ví, že přes tisíckrát ohavné smilství

s Kassiem páchala – a ten se přiznal.

Ona mu za ty skutky jeho lásky

odměnila se nejprvnějším darem

a závazkem mé věrnosti, jež měla

ode mne, viděl jsem je v jeho rukou.

Byltě to šátek, stará po rodičích

památka, již můj otec matce dal.

Emilie. Ó, dobrý Bože! ó mocnosti nebes!

Jago. Mlč, pravím.

Emilie. Ven to musí – já mám mlčet?

co? – Nikoli, jak vítr svobodně

chci mluvit: nechať nebe, země si

a ďáblové i všecko proti mně

pozdvihne hlasu, přece budu mluvit.

Jago. Buď moudrá, a jdi domů.

Emilie. Nechci jít.

Jago ji chce probodnout.

Graciano. Fi hanba! meč tasiti na ženu.

Emilie. Ty hloupý mouřenine, tento šátek,

o kterém mluvíš, náhodou jsem našla

a svému muži dala, neboť mne

začasté opravdově k tomu měl,

abych jej ukradla.

Jago. Prokletá kurvo!

Emilie. Že Kassio jej od ní měl! ó Bože!
Já našla jej a dala svému muži.

Jago. Lžeš ničemnice.

Emilie. Bůh to ví, že ne:
já nelhu, páni. Ó ty vražedný
hlupáku! načpak takovému bláznu
takovou ženu?

Jago probodne Emilii a uteče.

Othello. Není na nebi
krom hřmících ještě jiných kamenů?²⁴<TRN>²⁴ t. takových kamenů, které
udeřují, aby zachvátily toho nešlechtníka. </TRN>
Ó neslýchaný padouch.

Graciano. Ona klesá,
on zabil ženu svou.

Emilie. Tak jest, položte
mne vedlé Desdemony.

Graciano. Ontě utek',
a žena mrtva.

Montano. Přeukrutný jest
to zlosyn! Tento meč vezměte vy,
jež odejmul jsem mouřenínu; pojd'te,
obsad'te dvěře venku, nepouštějte
ho nikam, spíš ho usmrťte, já zatím
za oním bezbožníkem pospíším;
toť padouch prokletý.

Montano a Graciano odejdou.

Othello. Již nejsem více
tak udatný, každý obratný chlapec
mi meč odejme. Ale proč by měla
čest déle žít, než cnost? Necht' všecko jde.

Emilie. Co zvěstoval tvůj zpěv, ó Desdemono?
Slyš, můžeš-li, já chci být labutí,
a umřít zpívajíc:

Zelená z vrby ratolest,

ta bude mojí věncem.²⁵<TRN>²⁵ v originálu stojí refrain z té
písni, kterou Desdemona ve čtvrtém jednání zpívala, a který
jsme ze svrchu uvedených příčin vynechali. </TRN>

Černocho, žena tato byla cudna
a milovala tebe, ukrutníče,
necht' není duše moje spasena,
pravdu-li nemluvím, a na tom též
umírám – já umírám.

Umře.

Othello. Já mám ještě
jiný meč tady v pokoji, ten jest
ze španělského ocele, a tvrzen
v ledové vodě; zde jest. Ujče, pust' mě,
já musím pryč.

Graciano (*venku*). Jenom se opovaž,
to draze zaplatíš; ty nemáš zbraně.
A musíš podrobit se.

Othello. Tedy vejdi
sem ke mně, abych s tebou promluvil,
sic třeba bez zbraně udeřím na tě.

Graciano opět vstoupí.

Graciano. Co žádáš?

Othello. Pohled' na mne, já mám meč.

Lepší nevisel nikdy po straně
vojáka. Pamatuji se, že jsem
tím slabým ramenem a tímto mečem
proklestil sobě cestu skrze více
překážek, než kdyby vás bylo dvacet. –
Než marná chlouba!

Kdož zmůže osud svůj? ty časy nejsou.
Neboj se; jakkoli ozbrojeného
mě vidíš, zde jest cesty mojí cíl,
zde konec můj, poslední meta plavby.
Lichát' tvá bázeň, třtinu-li pozdvihneš
na prsa má, já tobě ustoupím. –
A kam by šel Othello?

Pohlíží na Desdemonu.

Ó jak nyní
vypadáš, ženo k bídě zrozená!
Tys bleďa jak tvá košile! Až k soudu
se sejdeme, tvůj tento pohled svrhne
mou duši s nebe, čerti pak ji chytí.
Tys studena, má dívko? studena
jak cudnost tvá. Prokletý padouch ten! –
Bičem mě odžeňte, vy ďáblové,
od toho nebeského pohledu.
Rozneste v povětrí mě, smažte v síře,
myjte mě ve hlubokých propastech
plynného ohně! – Desdemona, ó!
Ona jest mrtva, ó má Desdemono!

Lodoviko, Kassio, Montano, Jago co vězeň a důstojníci.

Lodoviko. Kde jest ten uprchlý, přenešťastný člověk?

Othello. Zde jest, bývalý to Othello; tu jsem.

Lodoviko. Kdež jest ten had? sem s oním padouchem.

Othello. Na nohy se mu dívám, to však jest

jen báchorka;²⁶<TRN>²⁶ t. báchorkou jest, že ďábel má konskou nohu,
an Jago ji nemá, který tak zlý jest jako ďábel. </TRN>

ty-li jsi ďábel, tedy

tě zabit nemohu.

Raní jej.

Lodoviko. Vyrvěte meč mu.

Jago. Krvácím sice, ale přece žiji.

Othello. To vhod mi právě; přál bych, abys žil,
neboť dle mého citu smrt jest štěstím.

Lodoviko. A ty Othello, druhdy důstojný,
jenž v osidla jsi padl proklatého
padoucha, co mám k tobě říci?

Othello. To
neb ono; že jsem vrah počestný, chceš-li;
neb co jsem učinil, to bylo pro čest,
ne z nenávisti.

Lodoviko. Tento bezbožník
přiznal se z polovice. Umluvil jste
s ním Kassiovu smrt?

Othello. Tak jest.

Kassio. Můj vůdce,
toho jsem nikdy od vás nezasloužil.

Othello. Já tomu věřím, protože prosím vás
za odpuštění. Zeptejte se, prosím,
toho půlčerta, z jaké příčiny
duši i tělo mé v pekelnou síť tu
zapletl.

Jago. Neptejte se mne; co víte,
to víte. Od té doby nepromluví
ni jediného slova.

Lodoviko. Ani modlit
se nebudeš?

Graciano. Však otevře ti skřípec
tvá ústa.

Othello. Dobře tak, nejlépe činíš.

Lodoviko. Vězte, Othello, co se přihodilo,
neb myslím, že to ještě nevíte.
Zde psaní jest, jenž bylo nalezeno
v kapse u zabitého Roderiga,
a zde jest druhé. Jedno z nich ukládá
Rodrigovi, by vraždu vykonal
na Kassiovi.

Othello. Ó ten bezbožník!

Kassio. Toť pohanský a bohaprázdný čin!

Lodoviko. Zde ještě jeden list, též z jeho kapsy,
ježž nepochybně jako odpověď
chtěl Roderigo poslat Jagovi,
kdyby ten padouch sám byl nepřišel
a neuspokojil ho.

Othello. Hanebník ten! –
Kterak jste přišel k tomu šátku, Kassio,
jenž byl mé ženy?

Kassio. Já ho našel
v svém pokoji, a on se právě přiznal,
že jej tam schvalně na zem upustil,
by došel účelu.

Othello. Já blázen, blázen, blázen!

Kassio. Též v psaní tom vyčítá Jagovi
Rodrigo, že ho k tomu navedl,

by mne na stráží škádlil, z čehož pak
mé propuštění pošlo. A před chvíli,
když z dlouhé mdloby opět k sobě přišel,
vyřkl, že Jago zasadil mu ránu
a dobil ho.

Lodoviko (*k Othellovi*). Z tohoto pokoje
musíte s námi, vaše moc jest vám
odňata, Kassio teď vládne v Cypru. –
Chlap tento pak – také-li muky jsou
vymyšleny, jenž hodně ukrutně
trápí a dlouho při živobytí
udržují, ty budou jeho podíl.
Vy zůstanete v tuhém vězení,
až zpravena bude Benátská vláda,
jakého způsobu jest přečin váš. –
Pojďte, odved'te jej.

Othello. Několik slov
jen, nežli půjdete. Já proukázal
některé služby obci, jak to známo.
Nic více o tom. Když pak ve svých listech
budete vypravovat nešťastný
ten příběh, za to prosím, mluvte o mne
tak, jaký jsem, a nezmenšujte nic,
aniž v zlém úmyslu co přidávejte.
Vyličte mě co muže, jenžto příliš,
však nerozumně miloval, nesnadno
jsa k žárlivosti nakloněn, který však,
jsa jednou popuzen, přes míru zuřil;
co muže, jenž na příklad proklatého
onoho Žida perlu zahodil,
dražší nad celé jeho pokolení;²⁷ <TRN>²⁷ Zde se naráží na pověst onoho
času, dle které jistý Žid, maje drahou nad míru perlu na
prodej, od nikoho nemohl dostati za ni tu cenu, za kterou
stála, a nechtěje ji pod cenou dáti raději do moře ji hodil.
</TRN>

co muže, z jehož podmaněných očí,
na pláč nezvyklých, tak převelké nyní
padají slzy, jakby se stromů
arabských vonná pryskyřice kanula.
To pište, pak přidejte ještě to,
jak druhdy v Halepu, když viděl jsem,
an zlostný Turek Benátčana bije
a obec hanobí, jsem obřezance
onoho popadl, a takto skolil.

Probodne se.

Lodoviko. Ó dobo krvavá.

Graciano. Daremné jsou
teď všechny vaše řeči.

Othello. Já tě líbal,
než jsem tě usmrtil; což jiného
mi zbývá, nežli líbaje tě umřít?
Kassio. Obával jsem se toho, já však myslil,
že nemá zbraně; neboť byl to muž
velkého ducha.
Lodoviko (*k Jagovi*). Ty spartanský pse,
horší nad strast a hlad a bouřlivě
se dmoucí moře! pohleď na přesmutné
tohoto lože břímě: tvůj to skutek,
zrak odvrátí se od divadla toho,
přikrejte je. – Vy, pane Graciano,
zůstaňte zde, a v jmění mouřenína
uvažte se, neb vy jste jeho dědic. –
Vám, pane náměstníku, zůstaven
trest bezbožníka toho, čas a místo
a způsob jeho muk. Ó zostřete je!
Já do Benátek nyní pospíchám,
o smutném skutku smutnou zprávu dám.

Připomenutí.

„Othello“ náleží bez odporu k nejvýtečnějším kusům
Shakespearovým a vyniká mistrovskou charakteristikou osob.
Látka vzata ještě z novel Giraldua Cinthia, od Shakespeara
však valně pozměněna a rozmnožena. Malone klade sepsání toho
kusu na rok 1604.

Historický podkladek jeho, zmařená turecká výprava proti
Cypru, připadá na rok 1570 za panování sultana Selima. Rok na
to skutečně se Turci ostrova zmocnili.

O ceně kusu praví Johnson vším právem, že krásy jeho čtenáře
tak hluboko dojímají, že dojem ten nemůže zvýšen býti žádnou
kritickou úvahou. Dokládat pak v ten smysl: „Ohnivá
prostosrdečnost Othellova, který jest velikomyslný, nelíčený,
lehkověrný, neobmezený ve své důvěře, vroucí v své
náklonnosti, neoblomný v své odhodlanosti a urputný ve své
mstivosti; chladná zlomyslnost Jagova, který jest mlčenliv ve
své mstivosti, zchytralý ve svých zámyslech a rovněž tak
žádostiv zisku jako pomsty; tichá prostota Desdemonina, která
nevinnosti své sobě vědoma jest plna důvěry v dobrou věc,
nenucená její setrvačnost při své prosbě, a její těžké
chápání, že by mohla býti podezřívána, to vše jsou samé
důkazy Shakespearova velikého znalectví lidského srdce,
jakého by darmo hledal u jiného novějšího spisovatele. Jagovo
postupování krok za krokem, až mouřenína přesvědčí, jakož i
okolnosti, jakých používá aby jej roznítil, to vše jest tak
přirozeno, že se v tom největší umění spatřovati musí... I
vedlejší charaktery toho kusu vynikají jednak správností,
jednak i rázností svou. Kassio jest statečný, dobrosrdečný a
poctivý; jenom nedostatek síly k odolání úkladnému pozvání
uvrhne jej v neštěstí. Roderigova podezřívá lehkověrnost a
nedočkavost, s kterou se tak patrně dává klamati, poskytuje

věrný obraz slabého ducha, jež za příčinou nedovolené žádosti falešný přítel zradí; a cnost Emiliina jest druhu takového, jakou často nacházíme, nedbale jevena, ale nikdy zcela neodložena, snadno sváděna k malým přestupkům, ale křiklavým padouštvím znepokojena a poděšena. - Výjevy od začátku až do konce jsou živé, plny proměn, a vedou děj pravidelně dále; vypravování na konci povídá nám sice co již víme, ale jest ho potřebí, aby následovala smrt Othellova. - Kdyby kus začínal hned v Cypru, a to co předcházelo, bylo příležitostě vypravováno, pak by truchlohře této velmi málo scházelo k nejúplnější a nejprísnější pravidelnosti." - Slušno jest tuto zmíniti se též několika sovy o českém překladu „Othella“. Jest to první pokus v překládání dramát Shakespearových do češtiny (pocházíť z roku 1842), a ten pokládán překladateli za nemalou odvažlivost. V prvotní své formě, jak tištěn byl 1843, jest velmi nedokonalý a místy naprosto školácký, kteréžto vady nemohly docela odstraněny býti ani pozdějším dosti bedlivým přepracováním, jaké tuto podáno; nicméně smí sobě osobovati zásluhu prvního kroku na dráze, která potom od jiných nastoupena byla s lepším zdarem, tak že literatura česká honositi se bude v krátce překladem všech kusů Shakespearových, který se důstojně může postaviti po bok každému jinému.